

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten tarkistuspöytäkirjojen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) muiden jäsenvaltioiden kuin Sveitsin sekä Euroopan talousyhteisön (ETY) ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön sekä niiden jäsenvaltioiden välisen pöytäkirjan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) tarkistamisesta sekä muiden EFTA-valtioiden kuin Sveitsin välisen pöytäkirjan valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen tarkistamisesta ja niiden välisen pöytäkirjan EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta.

Pöytäkirjojen tavoitteena on saattaa ETA-sopimus, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus sekä EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehty sopimus voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993. Pöytäkirjat sisältävät Sveitsiä koskevin osin ETA-sopimuksen pääsopimusta, pöytäkirjoja ja liitteitä sekä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen ja EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen tekniset tarkistukset.

ETA-sopimus ja sitä koskeva tarkistuspöytäkirja tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos kaikki sopimuspuolet Liechtensteinia lukuun ottamatta ovat tallettaneet ratifioimis- ja hyväksymiskirjansa ennen mainittua päivää. Mainitun päivän jälkeen voimaantulopäivä on viimeistä tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä. Jos tallettaminen tehdään myöhemmin kuin 15 päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, voimaantulopäivä on tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäinen päivä. Liechtensteinin osalta ETA-sopimus ja sen tarkistamista koskeva pöytäkirja tulevat voimaan ETA:n neuvoston määräämänä päi-

vänä Liechtensteinin talletettua ETA-sopimusta ja pöytäkirjaa koskevan ratifioimiskirjansa.

Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus ja sen tarkistamista koskeva pöytäkirja sekä vastaavasti EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehty sopimus ja sen tarkistamista koskeva pöytäkirja tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä, edellyttäen, että kaikki pöytäkirjan sopimuspuolet Liechtensteinia lukuun ottamatta ovat tallettaneet sopimusta ja pöytäkirjaa koskevat ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivää. Tämän päivän jälkeen sopimukset ja pöytäkirjat tulevat voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan tai kun kaikki pöytäkirjan sopimuspuolet Liechtensteinia lukuun ottamatta ovat tallettaneet sopimusta ja pöytäkirjaa koskevan ratifioimiskirjansa, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on myöhempi. Liechtensteinin osalta sopimus ja pöytäkirja tulevat voimaan Liechtensteinin talletettua asianomaiset ratifioimiskirjat ja sopimuspuolten päätettyä sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti tehtyjen päätösten soveltamisesta Liechtensteiniin.

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain sekä EFTA-valtioiden pysyvistä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain muuttamisesta. Ehdotetut lait tulisivat voimaan astuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan samana päivänä kuin niissä tarkoitettut pöytäkirjat.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotettu muutos

1.1. Pöytäkirja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitetun Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen oli tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 (HE 95/92 vp.). Voimaantumisen edellytyksenä oli sopimuksen 129 artiklan mukainen kaikkien sopimuspuolten ratifioimistai hyväksymiskirjojen talletus ennen mainittua päivämäärää. Sveitsin valaliiton (Sveitsi) jätettyä 6 päivänä joulukuuta 1992 toimitetun kansanäänestysensä tuloksen perusteella ratifioimatta ETA-sopimuksen, päättivät sopimuspuolet Sveitsin poisjääntiä koskevan tarkistus-pöytäkirjan laatimisesta pyrkimyksenään ETA-sopimuksen mahdollisimman pikainen voimaantulo.

Tarkistus-pöytäkirjaa koskevat Euroopan vapaakauppaliiton ja Euroopan yhteisön asian-tuntijatasen neuvottelut aloitettiin joulukuussa 1992. Tarkistus-pöytäkirja parafoitiin 27 päivänä helmikuuta 1993 ja allekirjoitettiin 17 päivänä maaliskuuta 1993 Brysselissä. Samassa yhteydessä parafoitiin ja allekirjoitettiin osana ETA-sopimuksen rahoitusjärjestelmää koskevaa ratkaisua Euroopan talousyhteisön ja Suomen välinen kirjeenvaihtona tehty, tiettyjen maatalouden järjestelyjen väliaikaista soveltamista koskeva kahdenvälinen sopimus (HE 15/93 vp.). Sopimuksella aikaistetaan Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden (EFTA-valtiot) Euroopan yhteisön kanssa solmimien kahdenvälisten tiettyjä maatalouden järjestelyjä koskevien sopimusten voimaantuloa siten, että ne tulivat väliaikaisesti voimaan jo ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa huhtikuun 15 päivästä 1993 lukien.

ETA-sopimusta koskevan tarkistus-pöytäkirjan tavoitteena on saattaa ETA-sopimus voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993. Pöytäkirjan tarkoituksena on tarkistaa teknisesti ETA-sopimuksen pääsopimus, pöytäkirjat ja sopimuksen osana olevan Euroopan yhteisöjen liitesäännösten mukautukset sisältävät liitteet Sveitsiä koskevin osin siten, että sopimus on asiallisen ja alueellisen soveltamisalansa osalta sovellettavissa ETA-sopimuksen sopimuspuoleina olevissa EFTA-valtioissa sekä Euroopan talousyhteisössä, Euroopan hiili- ja teräsyhteis-

sössä ja niiden jäsenvaltioissa. Pöytäkirja sisältää lisäksi määräykset erillisestä voimaantumisen menettelystä Liechtensteinin ruhtinaskunnan (Liechtenstein) osalta.

Sveitsin poisjäännin vuoksi jää ETA-sopimuksen alkuperäinen tavoite yhtenäisen EY:n ja kaikki EFTAn jäsenvaltiot kattavan, yhteisiin sääntöihin ja yhdenvertaisiin kilpailun edellytyksiin perustuvan Euroopan talousalueen luomisesta osittain saavuttamatta. Sveitsin poisjäänti vaikuttaa siten välillisesti myös alkuperäisen Euroopan talousalueen toteuttamiseen liittyvään sopimuspuolten, taloudellisten toimijoiden ja yksityisten kansalaisten yhdenvertaisuuteen ja vastavuoroisuuteen sekä sopimuspuolten etujen, oikeuksien ja velvollisuuksien yleiseen tasapainoon.

Koska ETA-sopimusta ei ole voitu toteuttaa alunperin tarkoitettujen sopimuspuolten kesken ja koska kaikkien EFTA-valtioiden osallistumisella Euroopan talousalueeseen voidaan arvioida olevan merkitystä näiden valtioiden yleisen integraatiokehityksen kannalta, ovat ETA-sopimuksen sopimuspuolet tarkistus-pöytäkirjoja koskeneiden neuvottelujen aikana ilmoittaneet suhtautuvansa myönteisesti Sveitsin mahdolliseen myöhempään osallistumiseen Euroopan talousalueen toteuttamiseen. Tämä päätös on vahvistettu sopimuspuolten yhteisessä ETA-sopimuksen tarkistus-pöytäkirjaan liittyvässä julistuksessa.

1.2. EFTA-sopimukset

Asiallisesti Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen välittömästi liittyvien valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen (valvonta- ja tuomioistuin-sopimus) sekä EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen (pysyvää komiteaa koskeva sopimus) oli tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa 1 päivänä tammikuuta 1993 (HE 95/92 vp.). Edellytyksenä voimaantulolle olisi ollut, että kaikki sopimuspuolet olisivat tallettaneet ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivämäärää. Sveitsin jäätyä ETA-sopimuksen ulkopuolelle siirtyi kahden EFTA-valtioiden sopimuksen voimaantulo vastaavasti myöhemmin erikseen päätettävään ajankohintaan.

EFTA-sopimuksia koskeviin tarkistuspyytäkirjoihin liittyvät EFTAn asiantuntijatason neuvottelut on käyty samanaikaisesti ETA-sopimukseen liittyvää tarkistuspyytäkirjaa koskeneiden neuvottelujen kanssa. Pöytäkirjat parafoitiin 27 päivänä helmikuuta 1993 ja allekirjoitettiin 17 päivänä maaliskuuta 1993 Brysselissä. Pöytäkirjojen tavoitteena on saattaa valvonta- ja tuomioistuin sopimus sekä pysyvää komiteaa koskeva sopimus voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa 1 päivänä heinäkuuta 1993. Pöytäkirjojen tarkoituksena on mukauttaa EFTA-sopimukset Sveitsiä koskevin osin siten, että sopimuksia voidaan soveltaa ETA-sopimuksen sopimuspuolina olevissa EFTAn jäsenvaltioissa. Pöytäkirjat sisältävät lisäksi erilliset määräykset voimaantulomennettelystä Liechtensteinin osalta.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia.

Euroopan talousalueesta tehtyä sopimusta koskevien taloudellisten vaikutusten arvio sisältyy hallituksen esitykseen Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 95/92 vp.). Valtion menot tulevat tässä esityksessä esitettynä arvioon nähden nousemaan ETA-sopimuksen 38 pöytäkirjaan liittyvän rahoitus-

järjestelmää koskevan ratkaisun vuoksi. Suomen maksuosuuden arvioitiin alunperin olevan maksujärjestelmän täytäntöönpanon ensimmäisinä viitenä vuotena noin 110 miljoonaa markkaa vuodessa. Koska ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevat EFTA-valtiot lisäävät rahoitusjärjestelmään maksettavia osuuksiaan Sveitsin ETA-sopimuksen ulkopuolelle jäämisen vuoksi, nousee Suomen vuosittainen osuus noin 170 miljoonaan markkaan vuodessa. Arvio perustuu EFTA-valtioiden kustannusjakoon, jossa osuudet määräytyvät vuosien 1989—1991 kansantuotelukujen perusteella. Sveitsin poisjäänti merkitsee sitä, että Suomen maksuosuus nousee noin 15 prosentista lähes 23 prosenttiin. Vuoden 1993 maksu olisi siten noin 85 miljoonaa markkaa. Arviossa on otettu huomioon euron kurssin kohoaminen Suomen markkaan nähden 5,60 markasta 7,00 markkaan sekä se, että rahoitusjärjestelmän kautta annettavan korkotuen tarve on aikaisemmin arvioitua jonkin verran pienempi.

3. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

Sveitsin jääminen Euroopan talousalueen ulkopuolelle voi aiheuttaa yksittäistapauksissa tarpeen muuttaa ETA-sopimuksen johdosta annettujen säännösten sanamuotoja. Tähän liittyvät hallituksen esitykset annetaan erikseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Pöytäkirjojen perustelut

1.1. Pöytäkirja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta

1 artikla. Artiklan 1 kohdassa todetaan pöytäkirjan tavoite, jonka mukaan pöytäkirjalla tarkistetaan ETA-sopimuksen voimaantuloajankohdaksi määrätään ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevissa Euroopan talousyhteisössä, Euroopan hiili- ja teräsyhteisössä ja niiden jäsenvaltioissa sekä Islannin tasavallassa, Itävallan tasavallassa, Norjan kuningaskunnassa, Ruotsin kuningaskunnassa ja Suomen tasavallassa ETA-sopimuksen 129 artiklan 3

kohdan määräämästä 1 päivästä tammikuuta 1993 poiketen pöytäkirjan voimaantuloajan kohta. Artikla liittyy pöytäkirjan 22 artiklaan, jonka 3 kohdassa todetaan pöytäkirjan tulevan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993 edellyttäen, että kaikki pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ETA-sopimuksen sopimuspuolet ovat tallettaneet ETA-sopimusta ja pöytäkirjaa koskevat ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa mainittuun päivään mennessä. ETA-sopimuksen sopimuspuolten osalta artiklan 1 kohta liittyy lisäksi pöytäkirjan 2 artiklan 2 kohtaan, joka sisältää uuden, ETA-sopimuksen 2 artiklasta poikkeavan EFTA-valtioiden määritelmän.

ETA-sopimuksen VI osan yhteistyötä muilla kuin neljän vapauden aloilla koskevien pöytäkirjan 15 artiklassa tarkoitettujen määräysten voimaantulo muodostaa 1 artiklaa koskevan poikkeuksen. Näitä määräyksiä sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 1994 lukien.

ETA-sopimuksen voimaantulosta Liechtensteinissa määrätään erikseen. Artiklan 2 kohdan mukaan pöytäkirjalla tarkistettu ETA-sopimus tulee voimaan Liechtensteinissa ETA-sopimuksen 89 artiklassa tarkoitetun ETA:n neuvoston määräämänä päivänä. Voimaantulon edellytyksenä on, että ETA:n neuvosto on ETA-sopimuksen 121 artiklan b alakohdan mukaisesti päättänyt, ettei Sveitsin ja Liechtensteinin välisen alueellisen liiton toiminta vaikeuta ETA-sopimuksen moitteetonta toimintaa. Määräys liittyy erityisesti ETA-sopimuksen II osan tavaroiden vapaata liikkuvuutta sekä kilpailusääntöjä koskeviin määräyksiin. Voimaantulon edellytyksenä on lisäksi, että ETA:n neuvosto on erikseen päättänyt, miten neuvoston omia ja ETA-sopimuksen 92 artiklan tarkoittaman ETA:n sekakomitean jo aikaisemmin tekemiä päätöksiä sovelletaan Liechtensteiniin. Käytännössä kysymyksen tulevat erityisesti ETA:n sekakomitean uusien ETA-säädösten hyväksymistä koskevat päätökset.

Pöytäkirjan voimaansaattamislakiehdotuksen mukaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annettuun lakiin lisättäisiin uusi 15 a §, jonka 1 momentin mukaan ETA-sopimuksen voimaansaattamislakia ja -asetusta taikka muita ETA-sopimuksen täytäntöönpanemiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon. Säännöksen 2 momentti mahdollistaisi ETA:n neuvoston Liechtensteinia koskevan päätöksen voimaansaattamisen asetuksella.

Määräyksen 3 kohdassa määrätään, että Liechtenstein saa osallistua artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen ETA:n neuvoston päätösten tekemiseen. Artikla on kansainvälisiin sopimuksiin yleensä sisältyviin määräyksiin verrattuna poikkeuksellinen ja oikeuttaa Liechtensteinin osallistumaan määräyksessä tarkoitettuun ETA-sopimuksen mukaiseen sopimuspuolten päätöksentekoon jo ennen kuin siitä on tullut ETA-sopimuksen sopimuspuoli.

2 artikla. Artiklassa määrätään ETA-sopimuksen johdanto-osassa olevan Sveitsin valaliittoa koskevan viittauksen poistamisesta, kos-

ka Sveitsi ei ole ratifioinut ETA-sopimusta eikä sen vuoksi ole mainitun sopimuksen sopimuspuoli. Artiklassa määritellään lisäksi uudelleen ETA-sopimuksen 2 artiklasta poiketen, että ilmaisulla "EFTA-valtiot" tarkoitetaan Islannin tasavaltaa, Itävallan tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa, Ruotsin kuningaskuntaa, Suomen tasavaltaa ja pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin Liechtensteinin ruhtinaskuntaa. Artiklan sisältämä uusi EFTA-valtioiden käsite muuttaa vastaavasti ETA-valtioiden käsitteen Suomen sisäisessä lainsäädännössä.

Koska Sveitsi ei ole ETA-sopimuksen sopimuspuoli, artiklan 3 kohdassa määrätään lisäksi ETA-sopimuksen asialliseen soveltamisalaan liittyvien määräysten tarkistamisesta pöytäkirjan 3—20 artiklan mukaisesti. Koska ETA-sopimus on tehty ns. viittaustekniikalla, tarkoitetaan artiklan viittauksella "ETA-sopimukseen" sopimuksen pääsopimusta, pöytäkirjoja ja sopimuksen osana olevaa EY:n liitesäännöstöä koskevat mukautukset sisältäviä sopimuksen liitteitä. Myös ETA-sopimuksen päätöksiä kirjassa olevat yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot ja sopimuspuolten yhteiset ja yksipuoliset julistukset tarkistetaan, vaikka ne eivät ole osa ETA-sopimusta vaan ilmentävät sopimuspuolten kantaa eräistä ETA-sopimuksen asialliseen soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä.

3—4 artikla. Määräyksissä poistetaan ETA-sopimuksen 120 artiklan viittaus 44 pöytäkirjaan EY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta ja 126 artiklan 1 kohdan viittaus Sveitsin valaliittoon.

5 artikla. ETA-sopimuksessa määritellään ne Euroopan valtiot, jotka voivat hakemuksen perusteella tulla ETA-sopimuksen sopimuspuoleksi. Tällainen valtio on Euroopan valtio, josta tulee joko EY:n tai EFTAn jäsen. Tämän vuoksi ETA-sopimuksen 128 artiklan 1 kohtaa tarkistetaan määräyksessä lisäämällä EFTAn jäsenenä jo oleva Sveitsin valaliitto niiden Euroopan valtioiden joukkoon, jotka voivat esittää sopimuspuoleksi tulemistä koskevan hakemuksen.

6—8 artikla. Pöytäkirjan 6 artiklassa tarkistetaan ETA-sopimuksen 129 artiklan 3 kohdan voimaantulomääräystä. Määräys liittyy pöytäkirjan 1 ja 22 artiklaan. ETA-sopimuksen voimaantulon ajankohta ja edellytykset määrätään pöytäkirjassa. Määräyksen tarkoittamia

ETA-sopimuksen voimaantulon ajankohtaa ja edellytyksiä on selostettu edellä 1 artiklan yhteydessä. Pöytäkirjan 7 artiklassa tarkistetaan ETA-sopimuksen laaja-alaisia mukautuksia koskevan 1 pöytäkirjan 11 kohdan ilmaisu ”129 artiklan 3 kohdasta” ilmaisuksi ”voimaantulopäivästä”. Pöytäkirjan 8 artiklassa korvataan ETA-sopimuksen alkuperäsääntöjä koskevassa 4 pöytäkirjassa olevan lisäyksen V alaviitteessä 2 ja lisäyksen VI alaviitteessä 3 sanat ”Sveitsistä ” ja ”sveitsiläisen” sanoilla ”Ruotsista” ja ”ruotsalaisen”

9 artikla. Artiklassa määrätään fiskaalisia tullee koskevan, Sveitsin ja Liechtensteinin välisen ETA-sopimuksen 5 pöytäkirjan nimikkeen sanan ”Sveitsi” ja 1 ja 2 kohdan sanojen ”ja Sveitsi” sekä ”tai Sveitsi” poistamisesta. Lisäksi korvataan 1 kohdan sana ”saavat” sanalla ”saa”.

10 artikla. Artiklan mukaan korvataan Sveitsin ja Liechtensteinin velvoiterahastosta tehty ETA-sopimuksen 6 pöytäkirja pelkästään Liechtensteinia koskevalla tekstillä.

11—12 artikla. Pöytäkirjan 11 artikla sisältää valtion monopoleja koskevan ETA-sopimuksen 8 pöytäkirjan Sveitsiin liittyviä kohtia koskevat tekniset tarkistukset. Pöytäkirjan 12 artikla koskee kalan ja muiden meren tuotteiden kaupasta tehtyyn ETA-sopimuksen 9 pöytäkirjaan liittyviä, Sveitsin ETA-sopimuksen ulkopuolelle jäämisen vuoksi tehtäviä tarkistuksia. Artiklan mukaan 9 pöytäkirjasta poistetaan lisäksi maininta Euroopan talousyhteisön ja Sveitsin väliliiton välisestä 22 päivänä heinäkuuta 1972 tehdystä sopimuksesta, sekä sitä seuraavasta maataloutta ja kalastusta koskevasta kirjeenvaihdosta 14 päivältä heinäkuuta 1986.

13—14 artikla. Pöytäkirjan 13 artiklan määräykset koskevat henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevista siirtymäkausista tehtyyn, ETA-sopimuksen Sveitsiä ja Liechtensteinia koskevaan 15 pöytäkirjaan liittyviä teknisiä tarkistuksia. Pöytäkirjan 14 artiklassa tehdään Sveitsin ETA-sopimuksen ulkopuolelle jäännin vaatimat tekniset tarkistukset henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin siirtymäkausiin liittyvistä sosiaaliturvan alan toimenpiteistä tehtyyn, Sveitsin ja Liechtensteinin väliseen 16 pöytäkirjaan.

15 artikla. Artiklassa määrätään eräiden ETA-sopimuksen VI osan yhteistyötä muilla kuin neljän vapauden aloilla koskevien määräysten voimaantulosta vasta 1 päivänä tammikuuta 1994. Edellytyksenä on käytännössä, että

ETA-sopimus tulee voimaan viimeistään tänä ajankohtana. Artiklan määräykset merkitsevät poikkeusta ETA-sopimuksen voimaantuloa koskevan pöytäkirjan 1 artiklan määräyksistä.

Voimaantulo siirretään EFTA-valtioiden EY:n puiteohjelmaan, erityisohjelmaan, hankkeeseen tai muuhun toimeen osallistumista koskeviin periaatteisiin liittyvien ETA-sopimuksen 81 artiklan a, b, d, e ja f alakohdan, yhteistyöhön liittyvän EFTA-valtioiden rahoitusosuutta koskevan 82 artiklan ja tilastoalan yhteistyön järjestämistä koskeviin erityismääräyksiin liittyvän 30 pöytäkirjan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen alakohdan osalta. Lisäksi määrätään, että yhteistyötä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla koskevan 31 pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohta, 4 artiklan 1, 3 ja 4 kohta sekä 5 artiklan 3 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta sekä EFTA-valtioiden rahoitusosuutta koskevan ETA-sopimuksen 82 artiklan täytäntönnäpön taloudellisia yksityiskohtia koskeva 32 pöytäkirja kokonaisuudessaan tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Artiklassa mainittujen määräysten voimaantulon siirto johtuu EY:n budjetin rakenteeseen liittyvistä budjettiteknisistä syistä eikä sillä rajoiteta kahden- tai monenvälistä yhteistyötä määräyksissä tarkoitetuilla aloilla. Voimaantulon siirto ei myöskään vaikuta EY:n ja yksittäisten EFTA-valtioiden keskenään harjoittamaan ETA-sopimuksen 85 artiklaan liittyvään, 31 pöytäkirjassa tarkoitettuun yhteistyöhön.

Määräykseen liittyvien yhteisesti sovittujen pöytäkirjamerkintöjen mukaan EFTA-valtioiden asiantuntijat saavat osallistua väliaikaisesti (*provisionally*) määräysten voimaantuloon asti ja niissä tarkoitetuilla aloilla EY:n komissiota avustavien komiteoiden työskentelyyn. Osallistumisoikeus on tällöin laajempi kuin osallistuminen huomioitsijana. EFTA-valtiot vastaavat kukin osallistumisesta aiheutuvista kustannuksista.

16 artikla. Artikla liittyy ETA-sopimuksen VIII osan ETAn rahoitusjärjestelmää koskeviin 115—117 artiklaan ja 38 pöytäkirjaan.

Sveitsin jäätyä ETA-sopimuksen ulkopuolelle on ETA-sopimuksen sopimuspuolten kesken sovittu, että rahoitusjärjestelmän nimelliset lainat ja suoran avustuksen muodot pysytetään ennallaan, mutta lainojen korkotuki alennetaan kolmesta kahteen prosenttiyksikköön. Määräyksiä sovelletaan muun ETA-sopimuksen osana 1 päivästä heinäkuuta 1993 lukien. ETA-

sopimuksen sopimuspuolena olevat EFTA-valtiot lisäävät rahoitusjärjestelmän kautta EY:n vähiten kehittyneille jäsenvaltioille annettavaa tukea maksamalla huomattavan osan Sveitsin alkuperäisestä maksuosuudesta. Koska maksut suoritetaan ecu-määräisinä, vaikuttavat myös tapahtuneet valuuttakurssien muutokset Suomen maksuihin.

Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 95/92 vp., sivu 15) on esitetty, että Suomen maksuosuus on viiden vuoden ajan noin 110 miljoonaa markkaa vuodessa. Vastaavin perustein ja ottaen huomioon ecun kurssin kohoamisen Suomen markkaan nähden 5,60 markasta 7,00 markkaan, on Suomen maksuosuus rahoitusjärjestelmän toteuttamisen alkuvaiheessa noin 170 miljoonaa markkaa vuodessa. Vuoden 1993 maksu on tällöin 85 miljoonaa markkaa. Menojen lisäys aiheutuu sekä itse rahoitusjärjestelmää koskevasta asiallisesta ratkaisusta että markan ulkoisen arvon alenemisestä. Lopullisesti maksuosuus määräytyy korkojen, valuuttakurssien ja erityisesti suorien avustuksien maksuaikataulun mukaan. Suomen maksuosuus tulee kuitenkin tulevana vuosina alenemaan, koska se tarkistetaan uusimpien viimeistä vuotta koskevien bruttokansantuotelukujen (GNP) perusteella.

Pöytäkirjan sopimuspuolet ovat EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehtyä sopimusta koskevaan tarkistuspöytäkirjaan liittyvässä yhteisymmärryspöytäkirjassa sopineet, että Sveitsin mahdollisesti liittyessä ETA-sopimukseen se suorittaa ETA-sopimuksen sopimuspuolina oleville EFTA-valtioille ne rahoitusjärjestelmää koskevat osuutensa, jotka nämä valtiot ovat suorittaneet tarkistuspöytäkirjan nojalla. Pöytäkirjaan liittyvässä sopimuspuolten yhteisessä julistuksessa todetaan lisäksi, että Sveitsin myöhemmän osallistumisen Euroopan talousalueeseen olisi perustuttava tuloksiin, joista määrätään alkuperäisessä Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitetussa ETA-sopimuksessa, samanaikaisesti neuvotelluissa kahdenvälisissä sopimuksissa sekä näihin sopimuksiin mahdollisesti myöhemmin tehdyissä muutoksissa.

Artiklan mukaan rahoitusjärjestelmää koskeva tarkistus tehdään yksinomaan 38 pöytäkirjaan. ETA-sopimuksen pääsopimuksen 115—117 artiklat pysytetään muuttumattomina.

Tämän mukaisesti tarkistetaan 38 pöytäkirjan 2 artiklan 2 kohdan sanamuotoa.

17—19 artikla. Pöytäkirjan 17 artiklassa poistetaan voimassa olevista sopimuksista tehdystä 41 pöytäkirjasta Sveitsiä koskevat kansainväliset sopimukset. Pöytäkirjan 18 artiklassa poistetaan EY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta tehty 44 pöytäkirja. Pöytäkirjan 19 artiklassa tarkistetaan viiniä koskevien kaupan teknisten esteiden poistamisesta tehdyssä 47 pöytäkirjassa olevassa lisäyksessä Sveitsiä koskevat määräykset.

20 artikla. Artiklassa määrätään ETA-sopimuksen liitteiden I — IX, XII, XIII, XVI ja XVIII — XXII teknisestä tarkistamisesta Sveitsiä koskevin osin. Lisäksi liitteeseen I on tehty ETA-sopimuksen voimaantulon siirtämisestä johtuvat muutokset eläinlääkintämääräysten voimaantuloa koskeviin määräaikoihin.

21 artikla. Pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohta sisältää Liechtensteinin liittymistä ETA-sopimukseen koskevan pääasiallisen määräyksen, jonka mukaan ETA-sopimus tulee voimaan Liechtensteinissa ETA:n neuvoston päättämänä ajankohtana. Tämän vuoksi 21 artiklassa määrätään erikseen, että ETA-sopimuksen, sen pöytäkirjojen ja liitteiden Liechtensteinia koskevia määräyksiä, viittauksia, erityisiä mukautuksia, määräaikoja ja päivämääriä sovelletaan vasta kun pöytäkirjalla tarkistettu ETA-sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

22 artikla. Artikla sisältää pöytäkirjan yleiset määräykset ja voimaantulomääräykset. Artiklassa määrätään pöytäkirjan kielistä sekä ratifioimis- ja hyväksymismenettelystä sopimuspuolten valtiosääntöjen mukaisessa järjestyksessä. Pöytäkirjan ja ratifioimis- ja hyväksymiskirjojen tallettajana on Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristö.

Pöytäkirja ja ETA-sopimus tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos kaikki 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimuspuolet ovat tallettaneet ETA-sopimuksen ja pöytäkirjan ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa mainittuun päivään mennessä. Jollei näin ole tapahtunut, pöytäkirja ja ETA-sopimus tulevat voimaan viimeistä tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos viimeinen tallettaminen tapahtuu myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, pöytäkirja ja ETA-sopimus tulevat voimaan

tällaista tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Liechtensteinin osalta määrätään erikseen pöytäkirjan ja ETA-sopimuksen voimaantulosta ja ratifioimiskirjan tallettamisesta ETA:n neuvoston 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti määräämänä ajankohtana.

1.2. Pöytäkirja valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen tarkistamisesta

1 artikla. Artiklan 1 kohdassa todetaan pöytäkirjan tavoite saattaa pöytäkirjalla tarkistettu valvonta- ja tuomioistuin sopimus voimaan Islannin tasavallassa, Itävallan tasavallassa, Norjan kuningaskunnassa, Ruotsin kuningaskunnassa ja Suomen tasavallassa osittain valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 53 artiklasta poiketen pöytäkirjan voimaantulopäivänä. Määräys liittyy vastaavaan pöytäkirjan 8 artiklaan.

Valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen voimaantulosta Liechtensteinissa määrätään erikseen. Artiklan 2 kohdan mukaan pöytäkirjalla tarkistettu sopimus tulee voimaan Liechtensteinissa samana päivänä kuin ETA-sopimus tulee sitä koskevan tarkistus pöytäkirjan 22 artiklan mukaan voimaan Liechtensteinissa, jos pöytäkirjan allekirjoittajavaltiot ovat päättäneet valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen nojalla tehtyjen päätösten ja muiden sen nojalla toteutettujen toimenpiteiden soveltamisesta Liechtensteiniin.

2 artikla. Määräyksen 1 kohdassa todetaan Sveitsin valaliittoa koskevan viittauksen pois tamentisesta valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen johdanto-osasta, koska Sveitsi ei ole ratifioinut valvonta- ja tuomioistuin sopimusta eikä sen vuoksi ole sopimuksen sopimuspuoli. Artiklan 2 kohta sisältää ETA-sopimukseen liittyvän tarkistus pöytäkirjan 2 artiklan 2 kohtaa vastaavan määräyksen, jonka mukaan valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 1 artiklan b alakohdan käsitteellä ”ETA-valtiot” tarkoitetaan Islannin tasavaltaa, Itävallan tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa, Ruotsin kuningaskuntaa ja Suomen tasavaltaa sekä pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa määrättyin edellytyksin Liechtensteinin ruhtinaskuntaa.

Sopimuspuolten yhteisesti hyväksymien pöytäkirjamerkintöjen mukaan valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen EFTAn valvontaviran-

omaisen tehtäviä ja toimivaltaa kilpailuasioissa koskevan 4 pöytäkirjan ilmaisuissa ”EFTAn laajuinen” ja ”EFTAn yritykset” tarkoitetaan niitä EFTA-valtioita, joiden osalta valvonta- ja tuomioistuin sopimus on tullut voimaan.

Pöytäkirjan voimaansaattamislakiehdotukseen on sisällytetty ehdotus valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annettuun lakiin lisättävästä uudesta 8 a §:stä, jonka mukaan sopimuksen voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon. Säännös sisältää myös asetuksen anto valtuuden lain soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan.

Artiklan 3 kohdassa määrätään valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen tarkistamisesta pöytäkirjan 3—8 artiklan mukaisesti.

3—5 artikla. Pöytäkirjan 3 artiklan mukaan valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 7 artiklaa tarkistetaan muuttamalla EFTAn valvontaviranomaisen jäsenmäärä seitsemästä viideksi jäseneksi. Jäsenmäärä nousee 5 artiklan mukaan kuudeksi Liechtensteinin liittyttyä valvonta- ja tuomioistuin sopimukseen. Pöytäkirjan 4 artiklan mukaan tarkistetaan EFTAn tuomioistuimen jäsenten lukumäärä vastaavasti viideksi tuomariksi. Liechtensteinin liittyminen valvonta- ja tuomioistuin sopimukseen nostaa lukumäärän kuudeksi.

6—7 artikla. Pöytäkirjan 6 artiklassa tarkistetaan valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 29 artikla asettamalla EFTAn tuomioistuimen päätösten pätevyys edellytykseksi kolmen tuomarin läsnäolo. Pöytäkirjan 7 artiklassa tarkistetaan valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 30 artiklan 2 kohta määräämällä joka kolmas vuosi vaihtuviksi tuomareiksi vuoroin kaksi ja vuoroin kolme tuomaria. Ensimmäisen kolmen vuoden kuluttua vaihtuvat kaksi tuomaria määrätään arvalla.

8 artikla. Pöytäkirjan 1 artiklaan liittyvä määräys koskee valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen voimaantuloa. Artiklassa tarkistetaan asiaa koskeva 53 artiklan 3 kohta määräämällä valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen voimaantulo ajankohdaksi ja -edellytyksiksi 53 artiklan määräyksistä poiketen tarkistus pöytäkirjassa määrätty ajankohta ja siinä määrätty edellytykset.

9 artikla. Artiklan 1 ja 2 kohta sisältää pöytäkirjan käytettäviä kieliä, tallettajaa ja

ratifioimismenettelyä koskevat määräykset. Valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen ja pöytäkirjan voimaantulosta määrätään artiklan 3 kohdassa. Voimaantulon ajankohdaksi määrätään 1 päivä heinäkuuta 1993 edellyttäen, että ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä. Lisäksi edellytetään, että Islannin tasavalta, Itävallan tasavalta, Norjan kuningaskunta, Ruotsin kuningaskunta ja Suomen tasavalta ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivämäärää. Mainitun päivän jälkeen pöytäkirja ja valvonta- ja tuomioistuin sopimus tulevat voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan tai kun kaikki edellä mainitut sopimuspuolet ovat tallettaneet joko valvonta- ja tuomioistuin sopimusta tai pöytäkirjaa koskevat ratifioimiskirjat, sen mukaan, kumpi mainituista päivistä on myöhempi.

Valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen ja pöytäkirjan voimaantulosta Liechtensteinissa määrätään artiklan 4 kohdan mukaan erikseen. Voimaantulopäiväksi määrätään ETA-sopimuksen voimaantulopäivä edellyttäen, että sopimuspuolet ovat päättäneet valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen nojalla tehtyjen päätösten ja toimenpiteiden soveltamisesta Liechtensteiniin ja se on tallettanut valvonta- ja tuomioistuin sopimusta sekä pöytäkirjaa koskevan ratifioimiskirjansa. Voimaantulomenettely vastaa soveltuvin osin ETA-sopimuksen tarkistuspöytäkirjan mukaista Liechtensteinia koskevaa menettelyä.

1.3. Pöytäkirja EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta

1 artikla. Artiklassa todetaan pöytäkirjan tavoite saattaa pöytäkirjalla tarkistettu EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehty sopimus voimaan Islannin tasavallassa, Itävallan tasavallassa, Norjan kuningaskunnassa, Ruotsin kuningaskunnassa ja Suomen tasavallassa pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen 14 artiklasta poiketen pöytäkirjan voimaantulopäivänä.

Liechtensteinin osalta määrätään erikseen pöytäkirjalla tarkistetun pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen voimaantulosta ETA-sopimuksen voimaantulopäivänä edellyttäen, että pöytäkirjan sopimuspuolet ovat päättäneet pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen nojalla tehtyjen päätösten ja muiden sen nojalla toteutettujen toimenpiteiden soveltamisesta Liech-

tensteiniin. Kysymykseen tulevat ETA-sopimukseen liittyvän päätöksenteon valmistelua koskevat EFTA-valtioiden päätökset sekä ETA-sopimukseen liittyvää hallintoa ja hallinnointia koskevat EFTA-valtioiden päätökset ja toimenpiteet. Sopimuspuolten yhteisesti hyväksymien pöytäkirjamerkintöjen mukaan Liechtenstein saa kansainvälisestä käytännöstä poiketen osallistua pysyvän komitean työhön ennen kuin asianomainen sopimus tulee sen osalta voimaan, jollei pysyvä komitea päättä toisin. Osallistuminen tapahtuu ilman äänioikeutta. Tarkoituksena on helpottaa Liechtensteinin liittymistä pysyvää komiteaa koskevaan sopimukseen.

2—3 artikla. Pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään Sveitsin valaliittoa koskevan viittauksen poistamisesta pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen johdanto-osasta, koska se ei ole ratifioinut artiklassa tarkoitettua sopimusta. Lisäksi määrätään, että ilmaisulla "EFTA-valtiot" tarkoitetaan Islannin tasavaltaa, Itävallan tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa, Ruotsin kuningaskuntaa ja Suomen tasavaltaa sekä Liechtensteinin ruhtinaskuntaa pöytäkirjan 1 artiklassa määrätyn edellytyksin.

Pöytäkirjan voimaansaattamislakiehdotus sisältää ehdotuksen EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annettuun lakiin sisällytettävästä uudesta 2 a §:stä, jonka mukaan sopimuksen voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon. Säännös sisältää lisäksi asetuksenantovaltuuden lain soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan.

Pöytäkirjan 3 artiklassa tarkistetaan lisäksi EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen 14 artiklan voimaantulumääräystä määräämällä sopimuksen voimaantuloajankohdaksi pöytäkirjassa määrätty ajankohta ja siinä määrätty edellytykset.

4 artikla. Artikla sisältää käytettäviä kieliä, ratifiointia, tallettajaa sekä voimaantuloa koskevat määräykset. EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehty sopimus ja pöytäkirja tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä edellyttäen, että pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan tarkoittamat sopimuspuolet ovat tallettaneet pysyvää komiteaa koskevaan sopimukseen ja pöytäkirjaan liittyvän ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivää. Tämän jälkeen pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jona ETA-sopimus

tulee voimaan, tai kun kaikki pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan tarkoittamat sopimuspuolet ovat tallettaneet kaikki pysyvää komiteaa koskevaan sopimukseen liittyvät sekä pöytäkirjaa koskevat ratifioimiskirjat, sen mukaan kumpi päivämäärä on myöhempi. Pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen ja pöytäkirjan voimaantulosta Liechtensteinissa määrätään erikseen. Voimaantulopäivämäärä on pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa mainituin edellytyksin ETA-sopimuksen voimaantulopäivä Liechtensteinissa edellyttäen, että se on tallettanut pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen ja pöytäkirjan ratifioimiskirjan.

2. Lakiehdotusten perustelut

2.1. Laki Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

1 §. Koska lain soveltajan kannalta on selkeämpää, ettei ETA-sopimuksen voimaansaattamislaki muodollisestikaan voimaansaattaisi alkuperäistä sopimusta sellaisenaan, ja että ETA-sopimus voimaansaattetaan sellaisena kuin se on tarkistettuna tarkistuspyytäkirjalla, ehdotetaan pykälä muutettavaksi siten, että ETA-sopimuksen pääsopimuksen, pöytäkirjojen ja liitteiden määräykset samoin kuin niissä säädöksissä olevat säännökset, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa siten tarkistettuina kuin siitä on sovittu lakiehdotukseen sisältyvässä uudessa 2 momentissa tarkoitettuna tarkistuspyytäkirjassa.

Pykälään ehdotetun uuden 2 momentin mukaan tarkistuspyytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset tulevat voimaan niin kuin siitä on sovittu. Yleensä kansainvälisten sopimusten muutoksia ei ole saatettu voimaan alkuperäisen sopimuksen voimaansaattamislain muutoksina vaan *erillisillä* blankettilaeilla. ETA-sopimuksen tarkistuspyytäkirjan suhteen on kuitenkin päädytty menettelyyn, jossa tarkistuspyytäkirjan voimaansaattaminen toteutetaan ETA-sopimuksen alkuperäisen voimaansaattamislain muutoksena. Tämän poikkeuksellisen menettelyn perusteluna on se, että ETA-sopimus ei tule kansainvälisesti voimaan alkuperäisessä muodossaan vaan sellaisena kuin se on tarkistettuna tarkistuspyytäkirjalla. Vastaa-

vasti antaisi eduskunnan hyväksymän ETA-sopimuksen voimaansaattamislain voimaantulo ilman, että sen sisällössä olisi otettu huomioon tarkistuspyytäkirjan määräykset, virheellisen kuvan sopimuksen voimaan tullessa vallitsevasta oikeustilasta.

Ehdotetun 2 momentin sanamuoto merkitsee, että tarkistuspyytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset tulevat voimaan niin kuin siitä on sovittu. Koska tarkistuspyytäkirjalla muutetaan ETA-sopimuksen sanamuotoa, koskevat voimaansaattamislain 2—16 §:n säännökset ETA-sopimuksen ja sen pöytäkirjojen ja liitteiden määräyksiä sekä niiden säädösten, joihin viitataan ETA-sopimuksen liitteissä, säännöksiä, siinä muodossa kuin niistä on sovittu tarkistuspyytäkirjassa.

15 a §. Pykälän 1 momentissa todetaan selvyden vuoksi, ettei ETA-sopimuksen voimaansaattamislakia ja -asetusta taikka muita ETA-sopimuksen täytäntöönpanemiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä sovelleta Sveitsin valaliittoon. Koska ETA-sopimus ei tarkistuspyytäkirjan mukaan tule kansainvälisesti voimaan suhteessa Sveitsiin, on selvyden vuoksi tarpeen säätää, ettei niitä lukuisia säännöksiä ja määräyksiä, joissa ETA-sopimuksen täytäntöönpanemiseksi on käytetty sellaisia ilmauksia kuin "Euroopan talousalue" "ETA-valtio", "EFTA-valtio" tai käsitettä näiden valtioiden kansalainen, sovelleta Sveitsiin ja sen kansalaisiin.

Tarkistuspyytäkirjan 1 artiklan 2 kohdan mukaan ETA:n neuvosto määrää erikseen ajankohdasta, josta tarkistuspyytäkirjalla tarkistettu ETA-sopimus tulee voimaan suhteessa Liechtensteiniin. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, joka mahdollistaisi tällaisen ETA:n neuvoston päätöksen voimaansaattamisen asetuksella.

2.2. Laki valvontaviranomaisen ja tuomioistuinten perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Lakiehdotuksen 1 ja 8 a §:ään sovelletaan soveltuvin osin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamiseksi ehdotetun lain 1 ja 15 a §:ää

koskevia, edellä 2.1. kohdassa esitettyjä perusteluja.

2.3. Laki EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain muuttamisesta

Lakiehdotuksen 1 ja 2 a §:ään sovelletaan soveltuvin osin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamiseksi ehdotetun lain 1 ja 15 a §:ää koskevia, edellä 2.1. kohdassa esitettyjä perusteluja.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti niissä tarkoitettujen pöytäkirjojen kanssa. ETA-sopimus ja sopimuksen voimaansaattamiseksi 11 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki sekä ETA-sopimusta koskeva tarkistuspöytäkirja tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos kaikki sopimuspuolet Liechtensteinia lukuun ottamatta ovat tallettaneet ratifioimis- ja hyväksymiskirjansa ennen mainittua päivää. Mainitun päivän jälkeen voimaantulopäivä on viimeistä tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä. Jos viimeinen tallettaminen tehdään myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, voimaantulopäivä on tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäinen päivä. Liechtensteinin osalta Euroopan talousalueesta tehty sopimus ja sen tarkistamista koskeva pöytäkirja tulevat voimaan ETA:n neuvoston määräämänä päivänä Liechtensteinin talletettua ETA-sopimusta ja tarkistuspöytäkirjaa koskevan ratifioimiskirjansa.

Valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus ja sopimuksen voimaansaattamiseksi 11 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki sekä sopimuksen tarkistamista koskeva pöytäkirja sekä EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehty sopimus ja sopimuksen voimaansaattamiseksi 11 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki sekä sopimuksen tarkistamista koskeva pöytäkirja tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä edellyttäen, että kunkin pöytäkirjan kaikki

sopimuspuolet Liechtensteinia lukuun ottamatta ovat tallettaneet kutakin sopimusta sekä pöytäkirjaa koskevat ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivää. Tämän päivän jälkeen sopimukset ja pöytäkirjat tulevat voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan tai kun kaikki pöytäkirjan sopimuspuolet Liechtensteinia lukuun ottamatta ovat tallettaneet sopimusta ja siihen liittyvää pöytäkirjaa koskevan ratifioimiskirjansa, sen mukaan, kumpi näistä päiväistä on myöhempi. Liechtensteinin osalta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus sekä sen tarkistamista koskeva pöytäkirja ja EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehty sopimus sekä sen tarkistamista koskeva pöytäkirja tulevat voimaan Liechtensteinin talletettua asianomaiset ratifioimiskirjat ja sopimuspuolten päätettyä kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti tehtyjen päätösten soveltamisesta Liechtensteiniin.

EFTAn ja EY:n välisten Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten tarkistuspöytäkirjoja koskeneiden neuvottelujen lähtökohtana oli sopimusten ja pöytäkirjojen voimaantulo heinäkuun 1 päivänä 1993. Neuvottelujen jälkeinen kehitys erityisesti Espanjan kuningaskunnassa aiheuttaa hallituksen esityksen antamisen ajankohtana käytettävissä olevien tietojen mukaan sopimusten ja pöytäkirjojen voimaantulon siirtymisen 1 päivän heinäkuuta 1993 jälkeiseen, myöhemmin tarkemmin määrittävään ajankohtaan.

4. Säättämisjärjestys

Koska ehdotus laiksi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta sekä ehdotus laiksi valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta eivät sisällä alkuperäisten sopimusten voimaansaattamislakeihin sisältyviä laajempia poikkeuksia perustuslaista, on lakiehdotukset käsiteltävä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ehdotus laiksi EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun, tavallisessa lain-

säättämisyjärjestyksessä hyväksytyn lain muuttamisesta on käsiteltävä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Koska Sveitsin ETA-sopimuksen ulkopuolelle jäämisen vuoksi tarkistetut Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvät sopimukset poikkeavat eduskunnan 2 päivänä marraskuuta 1992 hyväksymien sopimusten voimaantulomääräyksistä sekä sopimusten alkuperäisistä alueellista ja asiallista soveltamisalaa koskevista määräyksistä, hallitus pitää eduskunnan hyväksymistä pöytäkirjojen osalta Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi siksi tärkeänä, että eduskunnan hyväksyminen olisi pyydetty vaikka perusteita pöytäkirjojen eduskuntakäsittelyyn ei muuten olisi ollut.

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen rahoitusjärjestelmän tarkistus aiheuttaa valtiolle eduskunnan budjettivaltaa sitovia ja eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä uusia vuotuisia maksuja ja useammalle vuodelle jakaantuvia kertamenoja.

Pöytäkirjojen määräykset, jotka koskevat Sveitsin ja Liechtensteinin asemaa, vaikuttavat ETA-sopimuksen voimaansaattamiseksi jo annettuihin lainsäätösiin säännöksiin. Tämä koskee erityisesti niitä lukuisia tapauksia, joissa säännöksissä on käytetty ilmauksia ETA-valtio tai EFTA-valtio. Nämä säännökset saavat pöytäkirjojen perusteella niiden eduskuntakäsittelyn yhteydessä tarkoitettua suppeamman sisällyksen. Sopimusten alueellisen soveltamisalan muuttuminen eduskunnan 2 päivänä marraskuuta 1992 hyväksymiin sopimuksiin verrattuna vaikuttaa myös eräissä tapauksissa niihin oikeuksiin, joita Suomen kansalaisilla on Suomessa muun muassa ETA-sopimuksen sosiaaliturvaa ja tutkintojen vastavuoroista tunnustamista koskevien määräysten perusteella. Edellä esitetyn perusteella pöytäkirjojen Sveitsiä ja Liechtensteinia koskevat määräykset edellyttävät lainsäädännön alaan kuuluvina Eduskunnan hyväksymistä.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 1993 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan sekä Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamista koskevan pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen;

että Eduskunta hyväksyisi ne Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 1993 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välisen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen tarkistamista koskevan pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen;

että Eduskunta hyväksyisi ne Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 1993 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välisen EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen tarkistamista koskevan pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska pöytäkirjat sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta 11 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain 1 § ja

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

1 §

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton sekä Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä Euroopan talousalueesta (*ETA*) tehdyn sopimuksen (*ETA-sopimus*) pääsopimuksen, pöytäkirjojen ja liitteiden määräykset samoin kuin niissä säädöksissä olevat säännökset, joihin viitataan *ETA-sopimuksen* liitteissä, ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa siten tarkistettuina kuin siitä on sovittu 2 momentissa tarkoitetulla tarkistuspöytäkirjalla.

Brüsselissä 17 päivänä maaliskuuta 1993 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävaltan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan,

Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan sekä Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamista koskevan pöytäkirjan määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

15 a §

ETA-sopimuksen voimaan saattamiseksi tai täytäntöön panemiseksi annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon.

Tämän lain soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan säädetään erikseen asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

2.

Laki

valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta 11 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain 1 § ja

lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

1 §

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton välillä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen (*sopimus*) sekä sen pöytäkirjojen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa siten tarkistettuina kuin siitä on sovittu 2 momentissa tarkoitettulla tarkistuspöytäkirjalla.

Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 1993 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningas-

kunnan välisen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen tarkistamista koskevan pöytäkirjan määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

8 a §

Sopimuksen voimaan saattamiseksi tai täytäntöön panemiseksi annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon.

Tämän lain soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan säädetään erikseen asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3.

Laki

EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 11 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain 1 § ja

lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

1 §

Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton välillä EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen sekä sen pöytäkirjojen, liitteen ja lisäyksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat

lainsäädännön alaan, voimassa siten tarkistettuina kuin siitä on sovittu 2 momentissa tarkoitettulla tarkistuspöytäkirjalla.

Brysselissä 17 päivänä maaliskuuta 1993 Suomen tasavallan, Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välisen EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen tarkistamista kos-

kevan pöytäkirjan määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 a §

Sopimuksen voimaan saattamiseksi tai täytäntöön panemiseksi annettuja säännöksiä tai

määräyksiä ei sovelleta Sveitsin valaliittoon. Tämän lain soveltamisesta Liechtensteinin ruhtinaskuntaan säädetään erikseen asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pertti Salolainen

PÖYTÄKIRJA**Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta**

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖ,
 EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ,
 BELGIAN KUNINGASKUNTA,
 TANSKAN KUNINGASKUNTA,
 SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
 HELLEENIEN TASAVALTA,
 ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
 RANSKAN TASAVALTA,
 IRLANTI,
 ITALIAN TASAVALTA,
 LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
 ALANKOMAIKEN KUNINGASKUNTA,
 PORTUGALIN TASAVALTA,
 ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-
 IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGAS-
 KUNTA
 sekä
 ISLANNIN TASAVALTA,
 ITÄVALLAN TASAVALTA,
 LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTA,
 NORJAN KUNINGASKUNTA,
 RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
 SUOMEN TASAVALTA,

jäljempänä SOPIMUSPUOLET, jotka katsovat, että

Euroopan talousalueesta tehty sopimus, jäljempänä 'ETA-sopimus', allekirjoitettiin Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992,

ETA-sopimuksen 129 artiklan 2 kohdassa määrätään, että sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti,

on käynyt selväksi, että yksi ETA-sopimuk-

PROTOCOL**adjusting the Agreement on the European Economic Area**

THE EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY,
 THE EUROPEAN COAL AND STEEL COMMUNITY,
 THE KINGDOM OF BELGIUM,
 THE KINGDOM OF DENMARK,
 THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,
 THE HELLENIC REPUBLIC,
 THE KINGDOM OF SPAIN,
 THE FRENCH REPUBLIC,
 IRELAND,
 THE ITALIAN REPUBLIC,
 THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,
 THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,
 THE PORTUGUESE REPUBLIC,
 THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,
 and
 THE REPUBLIC OF AUSTRIA,
 THE REPUBLIC OF FINLAND,
 THE REPUBLIC OF ICELAND,
 THE PRINCIPALITY OF LIECHTENSTEIN,
 THE KINGDOM OF NORWAY,
 THE KINGDOM OF SWEDEN,

hereinafter referred to as the CONTRACTING PARTIES;

WHEREAS the Agreement on the European Economic Area, hereinafter referred to as the EEA Agreement, was signed in Oporto on 2 May 1992;

WHEREAS Article 129(2) of the EEA Agreement provides that it shall be ratified or approved by the Contracting Parties in accordance with their respective constitutional requirements;

WHEREAS it has become clear that one of

sen allekirjoittaneista, Sveitsin valaliitto, ei voi ratifioida ETA-sopimusta,

muut ETA-sopimuksen allekirjoittaneet, edelleen täysin sitoutuneina sopimuksen tavoitteisiin, ovat vakaasti päättäneet hyväksyä sopimuksen mahdollisimman pian,

on määrättävä ETA-sopimuksen uudesta voimaantulopäivästä,

tarvitaan erityismääräykset ETA-sopimuksen voimaantulosta Liechtensteinin ruhtinaskunnan osalta,

ETA-sopimukseen on tarpeen tehdä joukko tarkistuksia, koska Sveitsi ei ratifioi sopimusta, ja

on toivottavaa, että näissä tarkistuksissa on määräys, jossa ilmaistaan sopimuspuolten toive siitä, että Sveitsi voisi vastaisuudessa osallistua Euroopan talousalueeseen,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä seuraavan pöytäkirjan:

1 artikla

1. ETA-sopimus, sellaisena kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkirjalla, tulee Euroopan talousyhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Suomen tasavallan välillä voimaan tämän pöytäkirjan voimaantulopäivänä.

2. Liechtensteinin ruhtinaskunnan osalta ETA-sopimus, sellaisena kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkirjalla, tulee voimaan ETA:n neuvoston määräämänä päivänä, jos ETA:n neuvosto on

— päättänyt, että sopimuksen 121 artiklan b alakohdassa määrätty edellytys, nimittäin se, että ETA-sopimuksen moitteetonta toimintaa ei vaikeuteta, täyttyy, sekä

— tehnyt aiheelliset päätökset, erityisesti ETA:n neuvoston ja ETA:n sekakomitean jo hyväksymien toimenpiteiden soveltamisesta Liechtensteiniin.

3. Liechtensteinin ruhtinaskunta saa osallistua 2 kohdassa tarkoitettujen ETA:n neuvoston päätösten tekemiseen.

2 artikla

1. Koska Sveitsin valaliitto ei ratifioi ETA-sopimusta eikä sen vuoksi ole mainitun sopi-

the Signatories to the EEA Agreement, the Swiss Confederation, is not in a position to ratify the EEA Agreement;

WHEREAS the other Signatories to the EEA Agreement, remaining fully attached to its objectives, are determined to enact the EEA Agreement as soon as possible;

WHEREAS a new date for the entry into force of the EEA Agreement has to be laid down;

WHEREAS special provisions are required for the entry into force of the EEA Agreement as regards the Principality of Liechtenstein;

WHEREAS a number of adjustments to the EEA Agreement are necessary as a consequence of the non-ratification by Switzerland;

WHEREAS it is desirable to include among such adjustments a provision reflecting the wish of the Contracting Parties to enable Switzerland to participate in the EEA in the future;

HAVE DECIDED to conclude the following Protocol:

Article 1

1. The EEA Agreement, as adjusted by this Protocol, shall enter into force, on the date of entry into force of this Protocol, between the European Economic Community, the European Coal and Steel Community, their Member States and the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden.

2. As regards the Principality of Liechtenstein, the EEA Agreement, as adjusted by this Protocol, shall enter into force on a date to be determined by the EEA Council and provided that the EEA Council:

— has decided that the condition of Article 121(b) of the EEA Agreement, namely that the good functioning of the EEA Agreement is not impaired, is fulfilled; and

— has taken the appropriate decisions, in particular as to the application to Liechtenstein of the measures already adopted by the EEA Council and the EEA Joint Committee.

3. Liechtenstein shall be allowed to participate in those decisions of the EEA Council referred to in paragraph 2 above.

Article 2

1. Since the Swiss Confederation, following its non-ratification of the EEA Agreement, is

muksen sopimuspuoli, poistetaan ETA-sopimuksen johdanto-osassa oleva viittaus SVEITSIN VALALIITTOON sopimuspuolena.

2. Korvataan ETA-sopimuksen 2 artiklan b alakohta seuraavasti:

”ilmaisulla ’EFTA-valtiot’ tarkoitetaan Islannin tasavaltaa, Itävallan tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa, Ruotsin kuningaskuntaa ja Suomen tasavaltaa sekä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta tehdyn pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa määrättyin edellytyksin Liechtensteinin ruhtinaskuntaa.”

3. ETA-sopimusta tarkistetaan lisäksi tämän pöytäkirjan 3—20 artiklan mukaisesti.

3 artikla

Korvataan 120 artiklan sanat ”pöytäkirjoissa 41, 43 ja 44” sanoilla ”pöytäkirjoissa 41 ja 43”.

4 artikla

Korvataan 126 artiklan 1 kohdan sanat ”Ruotsin kuningaskunnan, Suomen tasavallan ja Sveitsin valaliiton” sanoilla ”Ruotsin kuningaskunnan ja Suomen tasavallan”.

5 artikla

Korvataan 128 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”Jokaisen Euroopan valtion, josta tulee yhteisön jäsen, on tehtävä hakemus tullakseen tämän sopimuksen osapuoleksi, ja Sveitsin valaliitto tai jokainen Euroopan valtio, josta tulee EFTAn jäsen, voi tehdä tällaisen hakemuksen. Sen on osoitettava hakemuksensa ETA:n neuvostolle.”

6 artikla

Korvataan 129 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tämä sopimus tulee voimaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta tehdystä pöytäkirjassa määrättynä päivänä ja siinä määrättyin edellytyksin.”

7 artikla

Korvataan laaja-alaisista mukautuksista tehdystä pöytäkirjassa 1 olevan 11 kohdan ilmaisu ”129 artiklan 3 kohdasta” sanalla ”voimaantulopäivästä”.

not a Contracting Party thereto, the reference in the preamble to the EEA Agreement to ”THE SWISS CONFEDERATION” as one of the Contracting Parties shall be deleted.

2. Article 2 (b) of the EEA Agreement shall be replaced by the following:

”the term ‘EFTA States’ means the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and, under the conditions laid down in Article 1(2) of the Protocol Adjusting the Agreement on the European Economic Area, the Principality of Liechtenstein;”.

3. The EEA Agreement shall be adjusted further in accordance with Articles 3 to 20 of this Protocol.

Article 3

In Article 120 the words ”Protocols 41, 43 and 44” shall be replaced by the words ”Protocols 41 and 43”.

Article 4

In Article 126(1) the words ”the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation” shall be replaced by the words ”the Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden”.

Article 5

Article 128(1) shall be replaced by the following:

”Any European State becoming a member of the Community shall, and the Swiss Confederation or any European State becoming a member of EFTA may, apply to become a party to this Agreement. It shall address its application to the EEA Council.”

Article 6

Article 129(3) shall be replaced by the following:

”3. This Agreement shall enter into force on the date and under the conditions provided for in the Protocol Adjusting the Agreement on the European Economic Area.”

Article 7

In paragraph 11 of Protocol 1 on horizontal adaptations the words ”Article 129(3)” shall be replaced by the words ”the date of entry into force”.

8 artikla

Korvataan alkuperäsäännöistä tehdyssä pöytäkirjassa 4 olevan lisäyksen V alaviitteessä 2 ja lisäyksen VI alaviitteessä 3 sanat "Sveitsistä" ja "sveitsiläisen" sanoilla "Ruotsista" ja "ruotsalaisen".

9 artikla

Fiskaalisista tulleista (Sveitsi/Liechtenstein) tehdyssä pöytäkirjassa 5:

— poistetaan pöytäkirjan otsikon sana "Sveitsi";

— poistetaan 1 ja 2 kohdan sanat "ja Sveitsi" sekä "tai Sveitsissä"; korvataan lisäksi 1 kohdan sana "saavat" sanalla "saa".

10 artikla

Korvataan Sveitsin ja Liechtensteinin velvoitevarastoinnista tehty pöytäkirja 6 seuraavasti:

**"PÖYTÄKIRJA 6
LIECHTENSTEININ VELVOITE-
VARASTOINNISTA**

Liechtenstein saa soveltaa velvoitevarastointijärjestelmää tuotteisiin, jotka ovat välttämättömiä väestön selviytymiselle vakavan tarviketupulan vallitessa, joiden tuotanto Liechtensteinissa on riittämätöntä tai joiden tuotantoa ei ole ja joiden tuotteiden ominaisuudet ja luonne ovat sellaiset, että varastojen luominen on mahdollista.

Liechtenstein soveltaa tätä järjestelmää siten, ettei muista sopimuspuolista tuotuja tuotteita syrjitä suoraan tai välillisesti suhteessa samantilaisiin tai korvaaviin kansallisiin tuotteisiin."

11 artikla

Poistetaan valtion monopoleista tehdyn pöytäkirjan 8 sanat "Sveitsin ja".

12 artikla

Kalan ja muiden meren tuotteiden kaupasta tehdyssä pöytäkirjassa 9:

— poistetaan lisäyksessä 1 olevan 2 artiklan 1 ja 2 kohdan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi sana "saavat" sanalla "saa";

— poistetaan lisäyksen 3 sanat "Euroopan talousyhteisön ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus, allekirjoitettu 22 päivänä helmikuuta 1972, sekä sitä seuraava maataloutta ja kalas-

Article 8

In Protocol 4 on rules of origin, the words "Switzerland" and "Swiss" shall be replaced, respectively, by the words "Sweden" and "Swedish" in Appendix V, footnote 2, and in Appendix VI, footnote 3.

Article 9

In Protocol 5 on customs duties of a fiscal nature (Liechtenstein, Switzerland):

— the word "Switzerland" shall be deleted in the heading;

— the words "and Switzerland" and "or Switzerland" shall be deleted in paragraphs 1 and 2.

Article 10

Protocol 6 on the building up of compulsory reserves by Switzerland and Liechtenstein shall be replaced by the following:

"PROTOCOL 6

ON THE BUILDING UP OF COMPULSORY RESERVES BY LIECHTENSTEIN

Liechtenstein may subject to a scheme of compulsory reserves products which are indispensable for the survival of the population in times of serious supply shortages and the production of which in Liechtenstein is insufficient or non-existent and the characteristics and nature of which enable reserves to be built up.

Liechtenstein shall apply this scheme in a manner that does not involve discrimination, direct or indirect, between the products imported from the other Contracting Parties and like or substitute national products."

Article 11

In Protocol 8 on state monopolies the words "Swiss and" shall be deleted.

Article 12

In Protocol 9 on trade in fish and other marine products:

— the words "and Switzerland" shall be deleted in Appendix 1, Article 2, paragraphs 1 and 2 and the word "their" shall be replaced by "its" in the said paragraph 2;

— the words "Agreement between the European Economic Community and the Swiss Confederation, signed on 22 July 1972, and a subsequent Exchange of Letters concerning

tusta koskeva kirjeenvaihto, allekirjoitettu 14 päivänä heinäkuuta 1986”.

13 artikla

Henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevista siirtymäkausista (Sveitsi ja Liechtenstein) tehdyssä pöytäkirjassa 15:

— poistetaan otsikon, 8 artiklan 1 ja 2 kohdan sanat ”Sveitsi ja” sekä 11 artiklan sanat ”Sveitsin ja”; korvataan lisäksi 8 artiklan 1 kohdan sana ”eivät” sanalla ”ei” ja mainitun artiklan 2 kohdan sana ”toteuttavat” sanalla ”toteuttaa”;

— poistetaan 11 artiklan sana ”vastaavasti”;

— poistetaan 2—4 artikla sekä 9 artiklan 1 kohta.

14 artikla

Henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin siirtymäkausiin liittyvistä sosiaaliturvan alan toimenpiteistä (Sveitsi ja Liechtenstein) tehdyssä pöytäkirjassa 16:

— poistetaan otsikon ja 3 artiklan johdantokappaleen sekä a alakohdan sanat ”Sveitsi ja”; korvataan lisäksi 3 artiklan johdantokappaleen sana ”korvaavat” sanalla ”korvaa”;

— poistetaan 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan a alakohdan sanat ”Sveitsin ja”;

— poistetaan 3 artiklan a alakohdan sanat ”Sveitsissä ja”;

— poistetaan 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan a alakohdan ensimmäisen virkkeen sana ”vastaavasti”;

— poistetaan 3 artiklan c alakohdan ilmaisu ”500 Sveitsin osalta tai” ja sanat ”Liechtensteinin osalta”;

— poistetaan 4 artikla.

15 artikla

Seuraavat ETA-sopimuksen määräykset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994:

— 81 artiklan a, b, d, e ja f alakohta;

— 82 artikla;

— pöytäkirjassa 30 olevan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta;

— pöytäkirjassa 31 olevan 1 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohta, 4 artiklan 1, 3 ja 4 kohta sekä 5 artiklan 3 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta; sekä

— pöytäkirja 32.

agriculture and fisheries, signed on 14 July 1986,” shall be deleted in Appendix 3.

Article 13

In Protocol 15 on transitional periods on the free movement of persons (Switzerland and Liechtenstein):

— the words ”Switzerland and” shall be deleted in the title, Article 8(1) and (2) and Article 11;

— the word ”, respectively” shall be deleted in Article 8(2) and Article 11;

— Articles 2 to 4 and Article 9(1) shall be deleted.

Article 14

In Protocol 16 on measures in the field of social security related to transitional periods on the free movement of persons (Switzerland and Liechtenstein):

— the words ”Switzerland and” shall be deleted in the title, Articles 1, 2 and 3, first sentence and paragraph (a);

— the words ”Swiss and” shall be deleted in Articles 2 and 3(a);

— the word ”, respectively” shall be deleted in Articles 1, 2 and 3, first sentence and paragraph (a);

— the words ”500 as regards Switzerland or” and the words ”as regards Liechtenstein” shall be deleted in Article 3(c);

— Article 4 shall be deleted.

Article 15

The following provisions of the EEA Agreement:

— Articles 81(a), (b), (d), (e) and (f);

— Article 82;

— Protocol 30, paragraph 2, first and second subparagraphs;

— Protocol 31, Article 1(1)(a), (b) and (c), Article 4(1), (3) and (4), Article 5(3), first and second subparagraphs, and

— Protocol 32

shall enter into force on 1 January 1994.

16 artikla

Rahoitusjärjestelmästä tehdyssä pöytäkirjassa 38:

— korvataan 2 artiklan 2 kohdan sana ”kolmeksi” sanalla ”kahdeksi”;

— korvataan 2 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Viiden vuoden aikana 1 päivästä heinäkuuta 1993 samansuuruisina määrinä myönnettävien sellaisten lainojen kokonaismäärä, joiden osalta voidaan saada 1 artiklassa tarkoitettua korkotukea, on 1,5 miljardia ecua. Jos ETA-sopimus tulee voimaan mainitun päivän jälkeen, ajanjakso on viisi vuotta voimaantulosta.”

— korvataan 3 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Viiden vuoden aikana 1 päivästä heinäkuuta 1993 samansuuruisina määrinä myönnettävien 1 artiklan mukaisten avustusten kokonaismäärä on 500 miljoonaa ecua. Jos ETA-sopimus tulee voimaan mainitun päivän jälkeen, ajanjakso on viisi vuotta voimaantulosta.”

17 artikla

Poistetaan voimassa olevista sopimuksista tehdystä pöytäkirjasta 41:

”29.4.1963/3.12.1976 Kansainvälinen komissio Reinin saastumiselta suojelemiseksi. Sveitsin valaliiton sekä EY:n, Saksan liittotasavallan, Ranskan, Luxemburgin ja Alankomaiden välinen sekasopimus;

3.12.1976 Reinin suojele kemialliselta saastumiselta. Sveitsin valaliiton sekä EY:n, Saksan liittotasavallan, Ranskan, Luxemburgin ja Alankomaiden välinen sekasopimus;”.

18 artikla

Poistetaan EY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantie- ja rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta tehty pöytäkirja 44.

19 artikla

Viiniä koskevien kaupan teknisten esteiden poistamisesta tehdyssä pöytäkirjassa 47 olevassa lisäyksessä:

15. **387 R 0822:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 822/87:

— mukautus b
poistetaan määräys;

Article 16

In Protocol 38 on the Financial Mechanism:

— the word ”three” shall be replaced by ”two” in Article 2 (2);

— Article 2 (5) shall be replaced by the following :

”5. The total volume of loans, which shall be eligible for the interest rebates provided for in Article 1 shall be ECU 1 500 million, to be committed in equal tranches over a period of five years from 1 July 1993. Should the EEA Agreement enter into force after that date, the period shall be five years from the entry into force.”

— Article 3 (1) shall be replaced by the following :

”1. The total amount of grants provided for in Article 1 shall be ECU 500 million, to be committed in equal tranches over a period of five years from 1 July 1993. Should the EEA Agreement enter into force after that date, the period shall be five years from the entry into force.”.

Article 17

In Protocol 41 on existing agreements the following shall be deleted:

”29.4.1963/3.12.1976 International Commission for the Protection of the Rhine against Pollution. Mixed agreement between the Swiss Confederation and the European Economic Community, the Federal Republic of Germany, France, Luxembourg and the Netherlands.

3.12. 1976 Protection of the Rhine against Chemical Pollution. Mixed agreement between the Swiss Confederation and the European Economic Community, the Federal Republic of Germany, France, Luxembourg and the Netherlands.”

Article 18

Protocol 44 on the Agreement between the EC and the Swiss Confederation on the carriage of goods by road and rail shall be deleted.

Article 19

In the Appendix to Protocol 47 on the abolition of technical barriers to trade in wine:

15. **387 R 0822:** Council Regulation (EEC) No 822/87:

— adaptation (b)
the provision shall be deleted;

— mukautukset d, f, m ja n poistetaan ”, Sveitsi”, ”ja Sveitsin” sekä ”ja Sveitsistä”; korvataan lisäksi mukautuksen m ilmaisu ”Itävallan, Liechtensteinin” ilmaisulla ”Itävallan ja Liechtensteinin” sekä mukautuksen n ilmaisu ”Itävaltasta, Liechtensteinista” ilmaisulla ”Itävaltasta ja Liechtensteinista”;

— mukautuksessa k oleva b alakohhta poistetaan sanat ”Sveitsistä tai”;

22. 389 R 2392: Neuvoston asetus (ETY) N:o 2392/89:

— mukautus a

poistetaan ”, Sveitsistä ”;

— mukautus c

poistetaan sanat ”Sveitsistä ja”; korvataan lisäksi sanat ”kyseisessä tuottajavaltiossa” sanalla ”tuottajavaltiossa”;

26. 390 R 3201: Komission asetus (ETY) N:o 3201/90:

— mukautukset c, d ja f poistetaan määräykset.

20 artikla

Tarkistetaan ETA-sopimuksen liitteitä I—IX, XII, XIII, XVI ja XVIII —XXII tämän pöytäkirjan liitteen mukaisesti.

21 artikla

ETA-sopimuksen, sen pöytäkirjojen ja liitteiden Liechtensteinia koskevia määräyksiä, viittauksia, erityisiä mukautuksia, määräaikoja ja päivämääriä sovelletaan vasta kun ETA-sopimus, sellaisena kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkirjalla, tulee Liechtensteinin osalta voimaan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

22 artikla

1. Tämä pöytäkirja laaditaan yhtenä kappaaleena englannin, espanjan, hollannin, islannin, italian, kreikan, norjan, portugalilain, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä jokaisen tekstin ollessa yhtä todistusvoimainen.

2. Sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän pöytäkirjan valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristöön, joka toimittaa oikeiksi todistetut jäljennökset muille sopimuspuolille.

Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristöön,

— adaptations (d), (f), (m) and (n) the words ”, Switzerland” and ”and Switzerland” shall be deleted;

— adaptation (k), paragraph (b)

the words ”Switzerland or” shall be deleted.

22. 389 R 2392: Council Regulation (EEC) No 2392/89:

— adaptation (a)

the word ”, Switzerland” shall be deleted;

— adaptation (c)

the words ”producer States concerned have” shall be replaced by the words ”the producer State has”.

26. 390 R 3201: Commission Regulation (EEC) No 3201/90:

— adaptations (c), (d) and (f)

the provisions shall be deleted.

Article 20

Annexes I to IX, XII, XIII, XVI and XVIII to XXII to the EEA Agreement shall be adjusted as specified in the Annex to this Protocol.

Article 21

The provisions, references, specific adaptations, periods and dates concerning Liechtenstein in the EEA Agreement, as adjusted by this Protocol, shall only apply once the EEA Agreement, as adjusted by this Protocol, has entered into force with regard to Liechtenstein in accordance with Article 1(2) of this Protocol.

Article 22

1. This Protocol is drawn up in a single original in the Danish, Dutch, English, Finnish, French, German, Greek, Icelandic, Italian, Norwegian, Portuguese, Spanish and Swedish languages, each of these texts being equally authentic.

2. This Protocol shall be ratified or approved by the Contracting Parties in accordance with their respective constitutional requirements.

It shall be deposited with the General Secretariat of the Council of the European Communities which shall transmit certified copies to all the other Contracting Parties.

The instruments of ratification or approval shall be deposited with the General Secretariat

joka ilmoittaa asiasta muille sopimuspuolille.

3. Tämä pöytäkirja tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos kaikki 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimuspuolet ovat tallettaneet ETA-sopimuksen ja tämän pöytäkirjan ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa mainittuun päivään mennessä. Mainitun päivän jälkeen tämä pöytäkirja tulee voimaan viimeistä tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos kuitenkin sellainen tallettaminen tehdään myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, tämä pöytäkirja tulee voimaan vasta tällaista tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

4. Liechtensteinin osalta tämä pöytäkirja tulee voimaan Liechtensteinin talletettua ETA-sopimuksen ja tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjansa päivänä, jonka ETA:n neuvosto määrää 1 artiklan 2 kohdassa määrätyn edellytyksin.

TEHTY Brysselissä, seitsemäntenätoista päivänä maaliskuuta vuonna tuhat yhdeksänsataayhdeksänkymmentäkolme.

(Allekirjoitukset)

of the Council of the European Communities which shall notify all the other Contracting Parties.

3. This Protocol shall enter into force on 1 July 1993, provided that all the Contracting Parties referred to in Article 1(1) have deposited their instruments of ratification or approval of the EEA Agreement and of this Protocol before that date. After that date, this Protocol shall enter into force on the first day of the month following the last deposit. If, however, such deposit is made less than fifteen days before the beginning of the following month, this Protocol shall not enter into force until the first day of the second month after the date of such deposit.

4. As regards Liechtenstein, this Protocol shall enter into force following the deposit of its instruments of ratification of the EEA Agreement and this Protocol, on the date determined by the EEA Council under the conditions laid down in Article 1(2).

DONE at Brussels, on the seventeenth day of March in the year one thousand nine hundred and ninety-three.

(Signatures)

LIITE,

josta määrätään Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta tehdyn pöytäkirjan 20 artiklassa

ETA-sopimuksen liitteitä I—IX, XII, XIII, XVI ja XVIII—XXII tarkistetaan jäljempänä määrätyllä tavalla.

I. LIITE I. ELÄINLÄÄKINTÄ- JA KASVIN-SUOJELUASIAT

A. Alakohtainen mukautus

Poistetaan otsikko ”ALAKOHTAINEN MUKAUTUS” sekä sen alla oleva Sveitsiä ja Liechtensteinia koskeva määräys.

B. I luku. Eläinlääkintä

— Luvun johdanto-osa

— 3 kohta

Korvataan sanat ”yhdeksän kuukauden kulluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja viimeistään 1 päivästä tammikuuta 1994” sanoilla ”1 päivästä tammikuuta 1994 tai kuuden kuukauden kulluttua tämän sopimuksen voimaantulosta, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on myöhempi”.

— Korvataan EFTA-valtioita koskevat viittaukset päivämääriin niiden säädösten yhteydessä määrättyissä erityisissä mukautuksissa, joihin luvussa viitataan, seuraavasti:

— korvataan viittaukset päivämäärään 1 päivä tammikuuta 1993 ja 31 päivä joulukuuta 1992 vastaavasti viittauksilla tämän sopimuksen voimaantulopäivään ja tämän sopimuksen voimaantulopäivää edeltävään päivään;

— korvataan viittaus päivämäärään 1 päivä huhtikuuta 1993 viittauksella tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan toisen kuukauden ensimmäiseen päivään;

— korvataan viittaus päivämäärään 1 päivä heinäkuuta 1993 viittauksella tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan neljännen kuukauden ensimmäiseen päivään;

— korvataan viittaus päivämäärään 1 päivä syyskuuta 1993 viittauksella tämän sopimuksen

ANNEX

provided for in Article 20 of the Protocol adjusting the Agreement on the European Economic Area

Annexes I to IX, XII, XIII, XVI and XVIII to XXII to the EEA Agreement shall be adjusted as specified below.

I ANNEX I, VETERINARY AND PHYTOSANITARY MATTERS

A. Sectoral adaptation

The provision regarding Switzerland and Liechtenstein under the heading 'SECTORAL ADAPTATION' as well as the heading itself shall be deleted.

B. Chapter I, Veterinary issues

— Introductory part to the Chapter

— paragraph 3

the words 'as from nine months after the entry into force of the Agreement and at the latest from 1 January 1994' shall be replaced by 'as from 1 January 1994 or from six months after the entry into force of the Agreement, whichever date is the later'.

The dates regarding the EFTA States referred to in the specific adaptations established in relation to the acts referred to in the Chapter shall be replaced in accordance with the following:

the dates '1 January 1993' and '31 December 1992' shall be replaced by 'the date of entry into force of the Agreement' and 'the day before the date of entry into force of the Agreement', respectively;

— the date '1 April 1993' shall be replaced by 'the first day of the second month following the entry into force of the Agreement';

— the date '1 July 1993' shall be replaced by 'the first day of the fourth month following the entry into force of the Agreement';

— the date '1 September 1993' shall be replaced by 'the date provided for in paragraph

liitteessä I olevan eläinlääkintää koskevan I luvun johdanto-osan 3 kohdassa määrättyyn päivämäärään.

1. **364 L 0432:** Neuvoston direktiivi 64/432/ETY:

- mukautus a poistetaan "Sveitsi/" ja "Kanton/Canton/Cantone" sekä sana "ja";
- mukautukset d, e ja g poistetaan "Sveitsi/";
- mukautus f poistetaan "Sveitsi/" ja "Vétérinaire de contrôle/Veterinario di controllo".

3. **390 L 0426:** Neuvoston direktiivi 90/426/ETY:

- mukautus b poistetaan "Sveitsi/" ja "Vétérinaire de contrôle/Veterinario di controllo";

4. **390 L 0539:** Neuvoston direktiivi 90/539/ETY:

- mukautus b poistetaan "CH tai" ja "Sveitsi/";
- mukautus g poistetaan "Sveitsi/".

12. **385 L 0511:** Neuvoston direktiivi 85/511/ETY:

- mukautus a poistetaan "Sveitsi/"; ja korvataan sanat "Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern" merkinnällä " — ";
- mukautus b poistetaan "Sveitsi/".

14. **380 L 0217:** Neuvoston direktiivi 80/217/ETY:

- mukautus a poistetaan "Sveitsi/".

18. **364 L 0433:** Neuvoston direktiivi 64/433/ETY:

- mukautus j poistetaan "CH -".

20. **371 L 0118:** Neuvoston direktiivi 71/118/ETY ja

21. **377 L 0099:** Neuvoston direktiivi 77/99/ETY:

- mukautus c poistetaan "CH -".

23. **389 L 0437:** Neuvoston direktiivi 89/437/ETY:

- mukautus f poistetaan "CH/".

3 of the introductory part of Chapter I, Veterinary issues, of Annex I to the Agreement'.

1. **364 L 0432:** Council Directive 64/432/EEC:

- adaptation (a) 'Switzerland: Kanton/canton/cantone' shall be deleted;

- adaptations (d), (e) and (g) 'Switzerland/' shall be deleted;

- adaptation (f) the words 'Switzerland/' and 'Vétérinaire de contrôle/Veterinario di controllo' shall be deleted.

3. **390 L 0426:** Council Directive 90/426/EEC:

- adaptation (b) the words 'Switzerland/' and 'Vétérinaire de contrôle/Veterinario di controllo' shall be deleted.

4. **390 L 0539:** Council Directive 90/539/EEC:

- adaptation (b) the words 'CH or' and 'Switzerland/' shall be deleted;

- adaptation (g) 'Switzerland/' shall be deleted.

12. **385 L 0511:** Council Directive 85/511/EEC:

- adaptation (a) 'Switzerland/' shall be deleted; and the words 'Eidgenössisches Institut für Viruskrankheiten und Immunprophylaxe, Mittelhäusern' shall be replaced by '—';
- adaptation (b) 'Switzerland/' shall be deleted.

14. **380 L 0217:** Council Directive 80/217/EEC:

- adaptation (a) 'Switzerland/' shall be deleted.

18. **364 L 0433:** Council Directive 64/433/EEC:

- adaptation (j) 'CH-' shall be deleted.

20. **371 L 0118:** Council Directive 71/118/EEC and

21. **377 L 0099:** Council Directive 77/99/EEC:

- adaptation (c) 'CH-' and 'CH/' shall be deleted.

23. **389 L 0437:** Council Directive 89/437/EEC:

- adaptation (f) 'CH/' shall be deleted.

34. **391 L 0495:** Neuvoston direktiivi 91/495/ETY:

— mukautus e poistetaan "CH,".

66. **389 D 0610:** Komission päätös 89/610/ETY:

— mukautus poistetaan "Sveitsi/".

C. II luku. *Rehut*

— Johdanto-osan 1 kohta poistetaan sanat "Sveitsi ja"; korvataan lisäksi sana "ottavat" sanalla "ottaa" ja sana "eivät" sanalla "ei".

— Korvataan EFTA-valtioita koskeva viittaus päivämäärään 1 päivä tammikuuta 1993 niiden säädösten yhteydessä määrättyissä erityisissä mukautuksissa, joihin luvussa viitataan, viittauksella tämän sopimuksen voimaantulopäivään.

3. **377 L 0101:** Neuvoston direktiivi 77/101/ETY ja

4. **379 L 0373:** Neuvoston direktiivi 79/373/ETY:

— poikkeuksen toinen luettelakohta poistetaan sanat "Sveitsi ja "; korvataan lisäksi sana "saavat" sanalla "saa".

34. **391 L 0495:** Council Directive 91/495/EEC:

— adaptation (e) 'CH,' shall be deleted.

66. **389 D 0610:** Commission Decision 89/610/EEC:

— adaptation 'Switzerland/' shall be deleted.

C. *Chapter II, Feedingstuffs*

— Introduction, paragraph 1 the words 'Switzerland and' shall be deleted.

— The date '1 January 1993', as referred to with regard to the EFTA States in the specific adaptations established in relation to the acts referred to in the Chapter, shall be replaced by 'the date of entry into force of the Agreement'.

3. **377 L 0101:** Council Directive 77/101/EEC and

4. **379 L 0373:** Council Directive 79/373/EEC:

— derogation, second indent the words 'Switzerland and' shall be deleted; and the word 'their' shall be replaced by the word 'its'.

II LIITE II. TEKNISET MÄÄRÄYKSET, STANDARDIT, TESTAUS JA VARMENTAMINEN

A. I luku. Moottoriajoneuvot

1. **370 L 0156:** Neuvoston direktiivi 70/156/ETY:

— mukautus poistetaan sanat "Sveitsin lainsäädännössä" "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo".

2. **370 L 0157:** Neuvoston direktiivi 70/157/ETY:

— mukautukset a ja b poistetaan "CH = Sveitsi".

8. **370 L 0388:** Neuvoston direktiivi 70/388/ETY,

9. **371 L 0127:** Neuvoston direktiivi 71/127/ETY,

17. **374 L 0483:** Neuvoston direktiivi 74/483/ETY,

19. **376 L 0114:** Neuvoston direktiivi 76/114/ETY,

22. **376 L 0757:** Neuvoston direktiivi 76/757/ETY,

II ANNEX II, TECHNICAL REGULATIONS, STANDARDS, TESTING AND CERTIFICATION

A. Chapter I, Motor Vehicles

1. **370 L 0156:** Council Directive 70/156/EEC:

— adaptation the words "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo" in Swiss law" shall be deleted.

2. **370 L 0157:** Council Directive 70/157/EEC:

— adaptations (a) and (b) 'CH = Switzerland,' shall be deleted.

8. **370 L 0388:** Council Directive 70/388/EEC,

9. **371 L 0127:** Council Directive 71/127/EEC,

17. **374 L 0483:** Council Directive 74/483/EEC,

19. **376 L 0114:** Council Directive 76/114/EEC,

22. **376 L 0757:** Council Directive 76/757/EEC,

23. 376 L 0758: Neuvoston direktiivi 76/758/ETY,
 24. 376 L 0759: Neuvoston direktiivi 76/759/ETY,
 25. 376 L 0760: Neuvoston direktiivi 76/760/ETY,
 26. 376 L 0761: Neuvoston direktiivi 76/761/ETY,
 27. 376 L 0762: Neuvoston direktiivi 76/762/ETY,
 29. 377 L 0538: Neuvoston direktiivi 77/538/ETY,
 30. 377 L 0539: Neuvoston direktiivi 77/539/ETY,
 31. 377 L 0540: Neuvoston direktiivi 77/540/ETY,
 32. 377 L 0541: Neuvoston direktiivi 77/541/ETY ja
 39. 378 L 0932: Neuvoston direktiivi 78/932/ETY:
 — mukautus
 poistetaan "14 Sveitsi".

40. 378 L 1015: Neuvoston direktiivi 78/1015/ETY:
 — mukautus a
 poistetaan "Sveitsin lainsäädännössä "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo"";
 — mukautus b
 poistetaan "14 Sveitsi".

41. 380 L 0780: Neuvoston direktiivi 80/780/ETY:
 — mukautus
 poistetaan "Sveitsin lainsäädännössä "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo"".
 44. 388 L 0077: Neuvoston direktiivi 88/77/ETY:
 — mukautus
 poistetaan "14 Sveitsi".

B. II luku. Maatalous- ja metsätraktorit

1. 374 L 0150: Neuvoston direktiivi 74/150/ETY:
 — mukautus
 poistetaan "Sveitsin lainsäädännössä "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo"".
 11. 377 L 0536: Neuvoston direktiivi 77/536/ETY,
 13. 378 L 0764: Neuvoston direktiivi 78/764/ETY,

23. 376 L 0758: Council Directive 76/758/EEC,
 24. 376 L 0759: Council Directive 76/759/EEC,
 25. 376 L 0760: Council Directive 76/760/EEC,
 26. 376 L 0761: Council Directive 76/761/EEC,
 27. 376 L 0762: Council Directive 76/762/EEC,
 29. 377 L 0538: Council Directive 77/538/EEC,
 30. 377 L 0539: Council Directive 77/539/EEC,
 31. 377 L 0540: Council Directive 77/540/EEC,
 32. 377 L 0541: Council Directive 77/541/EEC and
 39. 378 L 0932: Council Directive 78/932/EEC:
 — adaptation
 the words 'and 14 for Switzerland' and '14 for Switzerland' shall be deleted.

40. 378 L 1015: Council Directive 78/1015/EEC:
 — adaptation (a)
 the words "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo" in Swiss law" shall be deleted;
 — adaptation (b)
 the words '14 for Switzerland' shall be deleted.

41. 380 L 0780: Council Directive 80/780/EEC:
 — adaptation
 the words "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo" in Swiss law" shall be deleted.
 44. 388 L 0077: Council Directive 88/77/EEC:
 — adaptation
 the words '14 for Switzerland' shall be deleted.

B. Chapter II, Agricultural and forestry tractors
 1. 374 L 0150: Council Directive 74/150/EEC:
 — adaptation
 the words "Typengenehmigung"/"approbation du type"/"approvazione del tipo" in Swiss law" shall be deleted.
 11. 377 L 0536: Council Directive 77/536/EEC,
 13. 378 L 0764: Council Directive 78/764/EEC,

17. 379 L 0622: Neuvoston direktiivi 79/622/ETY,
 20. 386 L 0298: Neuvoston direktiivi 86/298/ETY,
 22. 387 L 0402: Neuvoston direktiivi 87/402/ETY ja
 23. 389 L 0173: Neuvoston direktiivi 89/173/ETY:
 — mukautus poistetaan "14 Sveitsi".

C. III luku. Nosto- ja käsittelylaitteet

2. 384 L 0528: Neuvoston direktiivi 84/528/ETY:
 — mukautus poistetaan "CH Sveitsi".

D. VI luku. Rakennuskoneet ja laitteet

8. 386 L 0295: Neuvoston direktiivi 86/295/ETY ja
 9. 386 L 0296: Neuvoston direktiivi 86/296/ETY:
 — mukautus poistetaan "CH Sveitsi".

E. VIII luku. Paineastiat

2. 376 L 0767: Neuvoston direktiivi 76/767/ETY:
 — mukautus poistetaan "CH Sveitsi".

F. IX luku. Mittauslaitteet

1. 371 L 0316: Neuvoston direktiivi 71/316/ETY:
 — mukautus a poistetaan "CH Sveitsi";

— mukautus b poistetaan "CH".

6. 371 L 0348: Neuvoston direktiivi 71/348/ETY:
 — mukautus poistetaan "1 Rappen/1 centime/1 centesimo (Sveitsi)".

12. 375 L 0106: Neuvoston direktiivi 75/106/ETY:
 — mukautus a poistetaan "Sveitsissä ja".

G. XIV luku. Lannoitteet

1. 376 L 0116: Neuvoston direktiivi 76/116/ETY:
 — mukautukset a ja b

17. 379 L 0622: Council Directive 79/622/EEC,
 20. 386 L 0298: Council Directive 86/298/EEC,
 22. 387 L 0402: Council Directive 87/402/EEC and
 23. 389 L 0173: Council Directive 89/173/EEC:
 — adaptations the words '14 for Switzerland' shall be deleted.

C. Chapter III, Lifting and mechanical handling appliances

2. 384 L 0528: Council Directive 84/528/EEC:
 — adaptation the words 'CH for Switzerland,' shall be deleted.

D. Chapter VI, Construction plant and equipment

8. 386 L 0295: Council Directive 86/295/EEC and
 9. 386 L 0296: Council Directive 86/296/EEC:
 — adaptation: the words 'CH for Switzerland,' shall be deleted.

E. Chapter VIII, Pressure vessels

2. 376 L 0767: Council Directive 76/767/EEC:
 — adaptation the words 'CH for Switzerland,' shall be deleted.

F. Chapter IX, Measuring instruments

1. 371 L 0316: Council Directive 71/316/EEC:
 — adaptation (a) the words 'CH for Switzerland,' shall be deleted;

— adaptation (b) 'CH,' shall be deleted.

6. 371 L 0348: Council Directive 71/348/EEC:
 — adaptation the words "1 Rappen/1 centime/1 centesimo" (Switzerland) shall be deleted.

12. 375 L 0106: Council Directive 75/106/EEC:
 — adaptation (a) the words 'Switzerland and' shall be deleted.

G. Chapter XIV, Fertilizers

1. 376 L 0116: Council Directive 76/116/EEC:
 — adaptations (a) and (b)

poistetaan ", Sveitsi".

H. XIX luku. Kaupan teknisiä esteitä koskevat yleiset määräykset

1. 383 L 0189: Neuvoston direktiivi 83/189/ETY:

— mukautus g

poistetaan "SNV (Sveitsi)" ja "SEK (Sveitsi)" osoitetietoineen.

I. XXVII luku. Tislatut alkoholijuomat

1. 389 R 1576: Neuvoston asetus (ETY) N:o 1576/89:

— mukautus h

6. Rypäleiden puristusjätteestä tislaamalla valmistettu alkoholijuoma

poistetaan seuraava:

"— Baselbieter Marc"

"— Grappa del Ticino/Grappa Ticinese"

"— Grappa della Val Calanca"

"— Grappa della Val Bregaglia"

"— Grappa della Val Mesolcina"

"— Grappa della Valle di Poschiavo"

"— Marc d'Auvernier"

"— Marc de Dôle du Valais";

7. Hedelmäviina

poistetaan seuraava:

"— Aargauer Bure Kirsch"

"— Abricotine du Valais/Walliser Aprikosenwasser"

"— Baselbieterkirsch"

"— Baselbieter Zwetschgenwasser"

"— Bernbieter Birnenbrand"

"— Bernbieter Kirsch"

"— Bernbieter Mirabellen"

"— Bernbieter Zwetschgenwasser"

"— Bérudges de Cornaux"

"— Emmentaler Kirsch"

"— Freiämter Theilersbirnenbranntwein"

"— Freiämter Zwetschgenwasser"

"— Fricktaler Kirsch"

"— Kirsch de la Béroche"

"— Luzerner Birnenträsch"

"— Luzerner Kirsch"

"— Luzerner Theilersbirnenbranntwein"

"— Luzerner Zwetschgenwasser"

"— Mirabelle du Valais"

"— Rigi Kirsch"

"— Seeländer Pflümlwasser"

"— Urschwyzerkirsch"

"— William du Valais/Walliser Williams"

"— Zuger Kirsch";

9. Gentianviina

poistetaan seuraava:

"9. Gentianviina

— Gentiane du Jura";

', Switzerland' shall be deleted.

H. Chapter XIX, General provisions in the field of technical barriers to trade

1. 383 L 0189: Council Directive 83/189/EEC:

— adaptation (g)

'SNV (Switzerland)' and 'SEK (Switzerland)', including the addresses, shall be deleted.

I. Chapter XXVII, Spirit drinks

1. 389 R 1576: Council Regulation (EEC) No 1576/89:

— adaptation (h)

6. Grape marc spirit

the following shall be deleted:

'— Baselbieter Marc'

'— Grappa del Ticino/Grappa Ticinese'

'— Grappa della Val Calanca'

'— Grappa della Val Bregaglia'

'— Grappa della Val Mesolcina'

'— Grappa della Valle di Poschiavo'

'— Marc d'Auvernier'

'— Marc de Dôle du Valais';

7. Fruit spirit

the following shall be deleted:

'— Aargauer Bure Kirsch'

'— Abricotine du Valais/Walliser Aprikosenwasser'

'— Baselbieterkirsch'

'— Baselbieter Zwetschgenwasser'

'— Bernbieter Birnenbrand'

'— Bernbieter Kirsch'

'— Bernbieter Mirabellen'

'— Bernbieter Zwetschgenwasser'

'— Bérudges de Cornaux'

'— Emmentaler Kirsch'

'— Freiämter Theilersbirnenbranntwein'

'— Freiämter Zwetschgenwasser'

'— Fricktaler Kirsch'

'— Kirsch de la Béroche'

'— Luzerner Birnenträsch'

'— Luzerner Kirsch'

'— Luzerner Theilersbirnenbranntwein'

'— Luzerner Zwetschgenwasser'

'— Mirabelle du Valais'

'— Rigi Kirsch'

'— Seeländer Pflümlwasser'

'— Urschwyzerkirsch'

'— William du Valais/ Walliser Williams'

'— Zuger Kirsch';

9. Gentian spirit

the following shall be deleted:

'9. Gentian spirit

— Gentiane du Jura';

11. Katajanmarjoilla maustetut tislattut alkoholijuomat

poistetaan seuraava:

"11. Katajanmarjoilla maustetut tislattut alkoholijuomat

— Genièvre du Jura";

14. Likööri

poistetaan seuraava:

"— Bernbieter Griottes Liqueur

— Bernbieter Kirschen Liqueur

— Genépi du Valais";

15. Tislattut alkoholijuomat

poistetaan seuraava:

"— Bernbieter Cherry Brandy Liqueur"

"— Bernbieter Kräuterbitter"

"— Eau-de-vie d'herbes du Jura"

"— Gotthard Kräuterbranntwein"

"— Luzerner Chrüter (Kräuterbranntwein)"

"— Vieille lie du Mandement"

"— Walliser Chrüter (Kräuterbranntwein)".

11. Juniper flavoured spirit drinks

the following shall be deleted:

'11. Juniper flavoured spirit drinks

— Genièvre du Jura';

14. Liqueur

the following shall be deleted:

'— Bernbieter Griottes Liqueur'

'— Bernbieter Kirschen Liqueur'

'— Genépi du Valais';

15. Spirit drinks

the following shall be deleted:

'— Bernbieter Cherry Brandy Liqueur'

'— Bernbieter Kräuterbitter'

'— Eau-de-vie d'herbes du Jura'

'— Gotthard Kräuterbranntwein'

'— Luzerner Chrüter (Kräuterbranntwein)'

'— Vieille lie du Mandement'

'— Walliser Chrüter (Kräuterbranntwein)'.

III LIITE III. TUOTEVASTUUS

385 L 0374: Neuvoston direktiivi 85/374/ETY:

— poistetaan mukautuksessa a oleva iii alakohta;

— mukautus b

poistetaan "Sveitsin ja"; korvataan lisäksi sana "niiden" sanalla "sen".

III ANNEX III, PRODUCT LIABILITY

385 L 0374: Council Directive 85/374/EEC:

— adaptation (a)(iii) shall be deleted;

— adaptation (b)

the words 'Switzerland and' shall be deleted; and

the word 'their' shall be replaced by the word 'its'.

IV LIITE IV. ENERGIA

Lisäykset 1 ja 2

Poistetaan kohta "Sveitsi" ja sen yksiköt yksikköä ilmaisevasta sarakkeesta sekä verkkoa ilmaisevasta sarakkeesta.

IV ANNEX IV, ENERGY

Appendices 1 and 2

'Switzerland', including its entries under Entity and Grid, shall be deleted.

V LIITE V. TYÖNTEKIJÖIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

A. Alakohtaiset mukautukset

Poistetaan sanat "ja Sveitsiä"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsia, Suomea" ilmaisulla "Ruotsia ja Suomea".

B. 3. 368 L 0360: Neuvoston direktiivi 68/360/ETY:

— mukautuksessa e oleva ii alakohta poistetaan "Sveitsin,".

V ANNEX V, FREE MOVEMENT OF WORKERS

A. Sectoral adaptations

The words 'and Switzerland' shall be deleted. B.

3. 368 L 0360: Council Directive 68/360/EEC:

— adaptation (e)(ii)

'Swiss,' shall be deleted.

VI LIITE VI. SOSIAALITURVA

A. Alakohtaiset mukautukset

— I kohta

VI ANNEX VI, SOCIAL SECURITY

A. Sectoral adaptations

— paragraph I

poistetaan sanat ”ja Sveitsiä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsia, Suomea” ilmaisulla ”Ruotsia ja Suomea”.

B. 1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71: — mukautus b

poistetaan määräys;

— mukautukset g, h, i, j, m ja n

poistetaan kohta ”S. SVEITSI” määräyksineen;

— mukautukset k ja l

poistetaan seuraavien kohtien otsikot ja määräykset:

84, 101, 117, 132, 146, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171;

— mukautus o

poistetaan 16 kohta määräyksineen.

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72:

— mukautukset a, b, c, d, e, f, g, h ja k

poistetaan kohta ”S. SVEITSI” määräyksineen.

20. 383 Y 0117: Päätös N:o 117 ja

21. 383 Y 1112(02): Päätös N:o 118:

— mukautus

poistetaan kohta ”Sveitsi” määräyksineen.

34. C/281/88/s. 7: Päätös N:o 135:

— mukautus

poistetaan kohta ”o)” määräyksineen.

35. C/64/88/s. 7: Päätös N:o 136:

— mukautus

poistetaan kohta ”S. SVEITSI” määräyksineen.

C. SOPIMUKSEN 101 ARTIKLAN 1 KOHDAN MUKAISESTA EFTA-VALTIOIDEN OSALLISTUMISESTA SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTO-TOIMIKUNTAAN SEKÄ KYSEISEN TOIMIKUNNAN YHTEYDESSÄ OLEVAAN TILINTARKASTUSLAUTAKUNTAAN

Poistetaan sanat ”ja Sveitsi”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsi, Suomi” ilmaisulla ”Ruotsi ja Suomi”.

VII LIITE VII. TUTKINTOTODISTUSTEN VASTAVUORONEN TUNNUSTAMINEN

A. Alakohtaiset mukautukset

Poistetaan sanat ”ja Sveitsiä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsia, Suomea” ilmaisulla ”Ruotsia ja Suomea”.

’and Switzerland’ shall be deleted.

B. 1. Council Regulation (EEC) No 1408/71: — adaptation (b)

the provision shall be deleted;

— adaptations (g), (h), (i), (j), (m) and (n)

the entry ’S. SWITZERLAND’, including the provision, shall be deleted;

— adaptations (k) and (l)

the headings and provisions of the following entries shall be deleted:

84, 101, 117, 132, 146, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171;

— adaptation (o)

the entry ’16.’, including the provision, shall be deleted.

2. Council Regulation (EEC) No 574/72:

— adaptations (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h) and (k)

the entry ’S. SWITZERLAND’, including the provision, shall be deleted.

20. 383 Y 0117: Decision No 117 and

21. 383 Y 1112(02): Decision No 118:

— adaptation

the entry ’Switzerland’, including the provision, shall be deleted.

34. C/281/88/p.7: Decision No 135:

— adaptation

the entry ’(s)’, including the provision, shall be deleted.

35. C/64/88/p.7: Decision No 136:

— adaptation

the entry ’S. Switzerland’, including the provision, shall be deleted.

C. MODALITIES FOR THE PARTICIPATION OF EFTA STATES IN THE ADMINISTRATIVE COMMISSION ON SOCIAL SECURITY FOR MIGRANT WORKERS AND IN THE AUDIT BOARD ATTACHED TO THIS COMMISSION IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 101(1) OF THE AGREEMENT

The words ’and Switzerland’ shall be deleted.

VII ANNEX VII, MUTUAL RECOGNITION OF PROFESSIONAL QUALIFICATIONS

A. Sectoral adaptations

The words ’and Switzerland’ shall be deleted.

B. A luku. Yleinen järjestelmä

1. **389 L 0048:** Neuvoston direktiivi 89/48/ETY:

— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.

C. B luku. Lakimiesammatit

2. **377 L 0249:** Neuvoston direktiivi 77/249/ETY:

— mukautus

poistetaan kohta ”Sveitsi:” määräyksineen.

D. C luku. Lääketieteen ja sairaanhoidon alan toiminta

4. **375 L 0362:** Neuvoston direktiivi 75/362/ETY:

— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus;

— mukautus a

poistetaan kohta ”s) *Sveitsissä*” määräyksineen;

— mukautus b

poistetaan kohta ”*Sveitsissä*” määräyksineen;

— mukautus c

poistetaan kohdat ”Sveitsi:” määräyksineen;

— mukautus d

poistetaan otsikko ”— *trooppinen lääketiede*” sekä kohdat ”Sveitsi:” määräyksineen.

5. **375 L 0363:** Neuvoston direktiivi 75/363/ETY:

— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.

6. **386 L 0457:** Neuvoston direktiivi 86/457/ETY:

— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.

8. **377 L 0452:** Neuvoston direktiivi 77/452/ETY:

— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus;

— mukautus a

poistetaan kohta ”*Sveitsissä*” määräyksineen;

— mukautus b

poistetaan kohta ”s) *Sveitsissä*” määräyksineen.

9. **377 L 0453:** Neuvoston direktiivi 77/453/ETY:

— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.

10. **378 L 0686:** Neuvoston direktiivi 78/686/ETY:

B. Chapter A, General system

1. **389 L 0048:** Council Directive 89/48/EEC:

— the derogation for Switzerland shall be deleted.

C. Chapter B, Legal professions

2. **377 L 0249:** Council Directive 77/249/EEC:

— adaptation

the entry '*in Switzerland*:', including the provision, shall be deleted.

D. Chapter C, Medical and para-medical activities

4. **375 L 0362:** Council Directive 75/362/EEC:

— the derogation for Switzerland shall be deleted;

— adaptation (a)

the entry '*(s) in Switzerland*:', including the provision, shall be deleted;

— adaptation (b)

the entry '*in Switzerland*:', including the provision, shall be deleted;

— adaptation (c)

the entries '*Switzerland*:', including the provisions, shall be deleted;

— adaptation (d)

the heading '*tropical medicine*:' and the entries '*Switzerland*:', including the provisions, shall be deleted.

5. **375 L 0363:** Council Directive 75/363/EEC:

— the derogation for Switzerland shall be deleted.

6. **386 L 0457:** Council Directive 86/457/EEC:

— the derogation for Switzerland shall be deleted.

8. **377 L 0452:** Council Directive 77/452/EEC:

— the derogation for Switzerland shall be deleted;

— adaptation (a)

the entry '*in Switzerland*:', including the provision, shall be deleted;

— adaptation (b)

the entry '*(s) in Switzerland*:', including the provision, shall be deleted.

9. **377 L 0453:** Council Directive 77/453/EEC:

— the derogation for Switzerland shall be deleted.

10. **378 L 0686:** Council Directive 78/686/EEC:

- poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus;
- mukautus a
poistetaan kohta ”*Sveitsissä*” määräykseen;
- mukautus b
poistetaan kohta ”s) *Sveitsissä*” määräykseen;
- mukautus c, 1 kohta
poistetaan kohta ”— *Sveitsissä*” määräykseen.
- 11. **378 L 0687:** Neuvoston direktiivi 78/687/ETY:
— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.
- 12. **378 L 1026:** Neuvoston direktiivi 78/1026/ETY:
— mukautus
poistetaan kohta ”s) *Sveitsissä*” määräykseen.
- 14. **380 L 0154:** Neuvoston direktiivi 80/154/ETY:
— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.
- mukautus a
poistetaan kohta ”*Sveitsissä*” määräykseen;
- mukautus b
poistetaan kohta ”s) *Sveitsissä*” määräykseen.
- 15. **380 L 0155:** Neuvoston direktiivi 80/155/ETY:
— poistetaan Sveitsiä koskeva poikkeus.
- 17. **385 L 0433:** Neuvoston direktiivi 85/433/ETY:
— mukautus a
poistetaan kohta ”s) *Sveitsissä*” määräykseen.
- E. D luku. *Arkkitehtuuri*
- 18. **385 L 0384:** Neuvoston direktiivi 85/384/ETY:
— mukautus a
poistetaan kohta ”r) *Sveitsissä*” määräykseen.
- F. E luku. *Kauppa ja välittäjät*
- 22. **364 L 0224:** Neuvoston direktiivi 64/224/ETY:
— mukautus
poistetaan kohta ”*Sveitsissä*.” määräykseen.
- 28. **374 L 0557:** Neuvoston direktiivi 74/557/ETY:
— mukautus

- the derogation for Switzerland shall be deleted;
- adaptation (a)
the entry ’in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted;
- adaptation (b)
the entry ’(s) in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted;
- adaptation (c) 1.
the entry ’— in Switzerland:’ including the provision, shall be deleted.
- 11. **378 L 0687:** Council Directive 78/687/EEC:
— the derogation for Switzerland shall be deleted.
- 12. **378 L 1026:** Council Directive 78/1026/EEC:
— adaptation
the entry ’(s) in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.
- 14. **380 L 0154:** Council Directive 80/154/EEC:
— the derogation for Switzerland shall be deleted;
- adaptation (a)
the entry ’in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted;
- adaptation (b)
the entry ’(s) in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.
- 15. **380 L 0155:** Council Directive 80/155/EEC:
— the derogation for Switzerland shall be deleted.
- 17. **385 L 0433:** Council Directive 85/433/EEC:
— adaptation (a)
the entry ’(s) in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.
- E. Chapter D, *Architecture*
- 18. **385 L 0384:** Council Directive 85/384/EEC:
— adaptation (a)
the entry ’(r) in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.
- F. Chapter E, *Commerce and intermediaries*
- 22. **364 L 0224:** Council Directive 64/224/EEC:
— adaptation
the entry ’In Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.
- 28. **374 L 0557:** Council Directive 74/557/EEC:
— adaptation

poistetaan kohta ”Sveitsissä:” määräyksineen.

G. *G luku. Kuljetustoimintaan liittyvät oheispalvelut*

38. **382 L 0470:** Neuvoston direktiivi 82/470/ETY:

— mukautus

poistetaan kohta ”Sveitsi” määräyksineen.

H. *I luku. Muut alat*

43. **367 L 0043:** Neuvoston direktiivi 67/43/ETY:

— mukautus

poistetaan kohta ”Sveitsissä” määräyksineen.

VIII LIITE VIII. SIJOITTAUTUMISOIKEUS

Alakohtaiset mukautukset

Poistetaan sanat ”ja Sveitsiä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsia, Suomea” ilmaisulla ”Ruotsia ja Suomea”.

IX LIITE IX. RAHOITUSPALVELUT

A. *I luku. Vakuutus*

2. **373 L 0239:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 73/239/ETY:

— mukautus a

poistetaan kohta ”g) Sveitsissä” määräyksineen;

— mukautus b

poistetaan kohta ”— Sveitsin osalta:” määräyksineen.

11. **379 L 0267:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 79/267/ETY:

— mukautus b

poistetaan kohta ”— Sveitsin osalta:” määräyksineen.

13. **377 L 0092:** Neuvoston direktiivi 77/92/ETY:

— mukautukset a ja b

poistetaan kohta ”— Sveitsissä:” määräyksineen.

B. *II luku. Pankit ja muut luottolaitokset*

21. **386 L 0635:** Neuvoston direktiivi 86/635/ETY:

— mukautus

poistetaan sanat ”ja Sveitsi”.

C. *III luku. Pörssi ja arvopaperit*

24. **379 L 0279:** Neuvoston direktiivi 79/279/ETY:

the entry ’- in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

G. *Chapter G, Services incidental to transport*

38. **382 L 0470:** Council Directive 82/470/EEC:

— adaptation

the entry ’Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

H. *Chapter I, Other sectors*

43. **367 L 0043:** Council Directive 67/43/EEC:

— adaptation

the entry ’in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

VIII ANNEX VIII, RIGHT OF ESTABLISHMENT

Sectoral adaptations

The words ’and Switzerland’ shall be deleted.

IX ANNEX IX, FINANCIAL SERVICES

A. *Chapter I, Insurance*

2. **373 L 0239:** First Council Directive 73/239/EEC:

— adaptation (a)

the entry ’(g) In Switzerland’, including the provision, shall be deleted;

— adaptation (b)

the entry ’- in the case of Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

11. **379 L 0267:** First Council Directive 79/267/EEC:

— adaptation (b)

the entry ’- in the case of Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

13. **377 L 0092:** Council Directive 77/92/EEC:

— adaptations (a) and (b)

the entry ’in Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

B. *Chapter II, Banks and other credit institutions*

21. **386 L 0635:** Council Directive 86/635/EEC:

— adaptation

the words ’and Switzerland’ shall be deleted.

C. *Chapter III, Stock exchange and securities*

24. **379 L 0279:** Council Directive 79/279/EEC:

— mukautus
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan li-
säksi sana "panevat" sanalla "panee".

korvataan toisessa virkkeessä sanat "nämä
maat huolehtivat" sanoilla "tämä maa huoleh-
tii".

25. **380 L 0390:** Neuvoston direktiivi
80/390/ETY:

— mukautus b
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan li-
säksi sana "panevat" sanalla "panee".

korvataan toisessa virkkeessä sanat "nämä
maat huolehtivat" sanoilla "tämä maa huoleh-
tii".

26. **382 L 0121:** Neuvoston direktiivi
82/121/ETY:

— mukautus
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan li-
säksi sana "panee" sanalla "panevat".

korvataan toisessa virkkeessä sanat "nämä
maat huolehtivat" sanoilla "tämä maa huoleh-
tii".

27. **388 L 0627:** Neuvoston direktiivi
88/627/ETY:

— mukautus
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan li-
säksi ilmaisu "Islanti, Liechtenstein" ilmaisulla
"Islanti ja Liechtenstein".

28. **389 L 0298:** Neuvoston direktiivi
89/298/ETY:

— mukautus b
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan li-
säksi ilmaisu "Islanti, Liechtenstein" ilmaisulla
"Islanti ja Liechtenstein".

29. **389 L 0592:** Neuvoston direktiivi
89/592/ETY:

— mukautus
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan li-
säksi ilmaisu "Itävalta, Liechtenstein" ilmaisul-
la "Itävalta ja Liechtenstein".

X LIITE XII. PÄÄOMIEN VAPAA LIIKKU- VUUS

1. **388 L 0361:** Neuvoston direktiivi
88/361/ETY:

— mukautus d
poistetaan neljäs luetelmakohta;
viides luetelmakohta
poistetaan "ja Sveitsi".

— adaptation
the words 'and Switzerland' shall be deleted;
and
the words 'these countries' shall be replaced
by 'this country'.

25. **380 L 0390:** Council Directive
80/390/EEC:

— adaptation (b)
the words 'and Switzerland' shall be deleted;
and
the words 'these countries' shall be replaced
by 'this country'.

26. **382 L 0121:** Council Directive
82/121/EEC:

— adaptation
the words 'and Switzerland' shall be deleted;
and
the words 'these countries' shall be replaced
by 'this country'.

27. **388 L 0627:** Council Directive
88/627/EEC:

— adaptation
' , Switzerland' shall be deleted.

28. **389 L 0298:** Council Directive
89/298/EEC:

— adaptation (b)
' , Switzerland' shall be deleted.

29. **389 L 0592:** Council Directive
89/592/EEC:

— adaptation (a)
' , Switzerland' shall be deleted.

X ANNEX XII, FREE MOVEMENT OF CAPITAL

1. **388 L 0361:** Council Directive
88/361/EEC:

— adaptation (d)
the fourth indent shall be deleted;
fifth indent
the words 'and Switzerland' shall be deleted.

XI LIITE XIII. LIIKENNE

A. Alakohtaiset mukautukset

— II kohta

poistetaan viides luetelmakohta.

B. I luku. Sisämaan liikenne

1. **370 R 1108:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1108/70:

— mukautus

lisäys A.2 Rautatiet ja B. MAANTIET
poistetaan kohta ”Sveitsi” määräyksineen.

12. **389 R 4060:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4060/89:

— poistetaan mukautus b määräyksineen.

13. **375 L 0130:** Neuvoston direktiivi 75/130/ETY:

— poistetaan mukautuksen viimeinen virke.

C. II luku. Maantieliikenne

14. **385 L 0003:** Neuvoston direktiivi 85/3/ETY:

— poistetaan mukautuksen toinen kohta;

— mukautuksen kolmas kohta
poistetaan sanat ”ja Sveitsi”; korvataan lisäksi sana ”paneavat” sanalla ”paneet”.

16. **377 L 0143:** Neuvoston direktiivi 77/143/ETY:

— poistetaan mukautus sekä sitä välittömästi edeltävä virke.

20. **385 R 3820:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3820/85

ja

21. **376 R 3821:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3821/85:

— poistetaan mukautus b.

22. **376 L 0914:** Neuvoston direktiivi 76/914/ETY:

— poistetaan mukautus sekä sitä välittömästi edeltävä virke.

23. **388 L 0599:** Neuvoston direktiivi 88/599/ETY:

— mukautus

poistetaan sanat ”ja Sveitsi”; korvataan lisäksi sana ”paneavat” sanalla ”paneet”.

25. **362 L 2005:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi:

— mukautus b

poistetaan sanat ”ja Sveitsin”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsin, Suomen” ilmaisulla ”Ruotsin ja Suomen”.

26. **376 R 3164:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3164/76:

— mukautus b

XI ANNEX XIII, TRANSPORT

A. Sectoral adaptations

— paragraph II

the fifth indent shall be deleted.

B. Chapter I, Inland transport

1. **370 R 1108:** Council Regulation (EEC) No 1108/70:

— adaptation

additions A.2 RAIL and B. ROAD

the entries ’Switzerland’, including the provisions, shall be deleted.

12. **389 R 4060:** Council Regulation (EEC) No 4060/89:

— adaptation (b) shall be deleted.

13. **375 L 0130:** Council Directive 75/130/EEC:

— the last sentence of the adaptation shall be deleted.

C. Chapter II, Road transport

14. **385 L 0003:** Council Directive 85/3/EEC:

— the second paragraph of the adaptation shall be deleted;

— adaptation, third paragraph

the words ’and Switzerland’ shall be deleted.

16. **377 L 0143:** Council Directive 77/143/EEC:

— the adaptation and the immediately preceding sentence shall be deleted.

20. **385 R 3820:** Council Regulation (EEC) No 3820/85

and

21. **385 R 3821:** Council Regulation (EEC) No 3821/85:

— adaptation (b) shall be deleted.

22. **376 L 0914:** Council Directive 76/914/EEC:

— the adaptation and the immediately preceding sentence shall be deleted.

23. **388 L 0599:** Council Directive 88/599/EEC:

— adaptation

the words ’and Switzerland’ shall be deleted.

25. **362 L 2005:** First Council Directive:

— adaptation (b)

the words ’and Switzerland’ shall be deleted.

26. **376 R 3164:** Council Regulation (EEC) No 3164/76:

— adaptation (b)

poistetaan sanat ”ja Sveitsin”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsin, Suomen” ilmaisulla ”Ruotsin ja Suomen”.

28. **374 L 0561:** Neuvoston direktiivi 74/561/ETY:

— poistetaan mukautus sekä sitä välittömästi edeltävä virke.

34. **372 R 1172:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1172/72:

— mukautus

poistetaan ”, Sveitsi (CH)”.

D. IV luku. *Sisävesiliikenne*

46. **387 L 0540:** Neuvoston direktiivi 87/540/ETY:

— mukautus

poistetaan seuraava:

”Sveitsi panee direktiivin täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.”

47. **382 L 0714:** Neuvoston direktiivi 82/714/ETY:

— mukautus

II LUKU

3 vyöhyke

poistetaan kohta ”Sveitsi” määräyksineen.

E. VI luku. *Siviili-ilmailu*

62. **390 R 2343:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 2343/90:

— mukautus

poistetaan kohta ”Sveitsi” määräyksineen.

XII LIITE XVI. JULKISET HANKINNAT

1. **371 L 0304:** Neuvoston direktiivi 71/304/ETY:

— mukautus b

poistetaan toinen alakohta;

kolmas alakohta

korvataan sanat ”näiden siirtymäkausien” sanoilla ”tämän siirtymäkauden” sekä sanat ”näiden valtioiden” sanalla ”Liechtensteinin”.

2. **371 L 0305:** Neuvoston direktiivi 71/305/ETY:

— mukautus a

poistetaan toinen alakohta;

kolmas alakohta

korvataan sanat ”näiden siirtymäkausien” sanoilla ”tämän siirtymäkauden” sekä sanat ”näiden valtioiden” sanalla ”Liechtensteinin”;

— mukautus c

poistetaan sanat ”ja Sveitsissä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Liechtensteinissa, Suomessa” ilmaisulla ”Liechtensteinissa ja Suomessa”.

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

28. **374 L 0561:** Council Directive 74/561/EEC:

— the adaptation and the immediately preceding sentence shall be deleted.

34. **372 R 1172:** Commission Regulation (EEC) No 1172/72:

— adaptation

'Switzerland (CH),' shall be deleted.

D. Chapter IV, *Transport by inland waterway*

46. **387 L 0540:** Council Directive 87/540/EEC:

— adaptation

the following shall be deleted:

'Switzerland shall implement the Directive at the latest on 1 January 1995.'

47. **382 L 0714:** Council Directive 82/714/EEC:

— adaptation

CHAPTER II

Zone 3

the entry 'Switzerland', including the provision, shall be deleted.

E. Chapter VI, *Civil Aviation*

62. **390 R 2343:** Council Regulation (EEC) No 2343/90:

— adaptation

the entry 'SWITZERLAND:', including the provision, shall be deleted.

XII ANNEX XVI, PROCUREMENT

1. **371 L 0304:** Council Directive 71/304/EEC:

— adaptation (b)

the second subparagraph shall be deleted;

third subparagraph

the words 'these transition periods' shall be replaced by the words 'this transition period' and the words 'these States' shall be replaced by 'Liechtenstein'.

2. **371 L 0305:** Council Directive 71/305/EEC:

— adaptation (a)

the second subparagraph shall be deleted;

third subparagraph

the words 'these transition periods' shall be replaced by the words 'this transition period' and the words 'these States' shall be replaced by 'Liechtenstein';

— adaptation (c)

the words 'and Switzerland' shall be deleted;

poistetaan kolmas luetelmakohta;

— mukautus e

poistetaan kohta "Sveitsissä" määräykseen.

3. **377 L 0062:** Neuvoston direktiivi 77/62/ETY:

— mukautus a

poistetaan toinen alakohta;

kolmas alakohta

korvataan sanat "näiden siirtymäkausien" sanoilla "tämän siirtymäkauden" ja sanat "näiden valtioiden" sanalla "Liechtensteinin";

— mukautus c

poistetaan sanat "ja Sveitsissä"; korvataan lisäksi ilmaisu "Liechtensteinissa, Suomessa" ilmaisulla "Liechtensteinissa ja Suomessa".

poistetaan kolmas luetelmakohta;

— mukautus h

poistetaan kohta "Sveitsissä" määräykseen.

4. **390 L 0531:** Neuvoston direktiivi 90/531/ETY:

— mukautus a

poistetaan toinen alakohta;

kolmas alakohta

korvataan sanat "näiden siirtymäkausien" sanoilla "tämän siirtymäkauden" ja sanat "näiden valtioiden" sanalla "Liechtensteinin";

— mukautus e

poistetaan sanat "ja Sveitsissä"; korvataan lisäksi ilmaisu "Liechtensteinissa, Suomessa" ilmaisulla "Liechtensteinissa ja Suomessa";

poistetaan kolmas luetelmakohta.

5. **389 L 0665:** Neuvoston direktiivi 89/665/ETY ja

6. **371 R 1182:** Neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1182/71:

— mukautus a

poistetaan toinen alakohta;

kolmas alakohta

korvataan sanat "näiden siirtymäkausien" sanoilla "tämän siirtymäkauden" ja sanat "näiden valtioiden" sanalla "Liechtensteinin".

Lisäykset 1 ja 3:

— poistetaan kohta "VII. SVEITSISSÄ:" määräyksineen.

Lisäykset 2 ja 4—13:

— poistetaan kohta "SVEITSI" määräykseen.

the third indent shall be deleted;

— adaptation (e)

the entry 'in Switzerland,' including the provision, shall be deleted.

3. **377 L 0062:** Council Directive 77/62/EEC:

— adaptation (a)

the second subparagraph shall be deleted;

third subparagraph

the words 'these transition periods' shall be replaced by the words 'this transition period' and the words 'these States' shall be replaced by 'Liechtenstein';

— adaptation (c)

the words 'and Switzerland' shall be deleted;

the third indent shall be deleted;

— adaptation (h)

the entry 'in Switzerland,' including the provision, shall be deleted.

4. **390 L 0531:** Council Directive 90/531/EEC:

— adaptation (a)

the second subparagraph shall be deleted;

third subparagraph

the words 'these transition periods' shall be replaced by the words 'this transition period' and the words 'these States' shall be replaced by 'Liechtenstein';

— adaptation (e)

the words 'and Switzerland' shall be deleted;

the third indent shall be deleted.

5. **389 L 0665:** Council Directive 89/665/EEC and

6. **371 R 1182:** Regulation (EEC/Euratom) No 1182 of 3 June 1971:

— adaptation (a)

the second subparagraph shall be deleted;

third subparagraph

the words 'these transition periods' shall be replaced by the words 'this transition period' and the words 'these States' shall be replaced by 'Liechtenstein'.

Appendices 1 and 3:

— the entry 'VII. In SWITZERLAND:', including the provision, shall be deleted.

Appendices 2 and 4 to 13:

— the entry 'SWITZERLAND', including the provision, shall be deleted.

XIII LIITE XVIII. TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS, TYÖOIKEUS SEKÄ MIESTEN JA NAISTEN TASA-ARVOINEN KOHTELU

18. **376 L 0207:** Neuvoston direktiivi 76/207/ETY:

— mukautus

poistetaan sanat ”Sveitsin ja”; ja

24. **380 L 0987:** Neuvoston direktiivi 80/987/ETY:

— mukautus b

poistetaan kohta ”F. SVEITSI” määräykseen.

XIV LIITE XIX. KULUTTAJANSUOJA

Alakohtaiset mukautukset

Poistetaan sanat ”ja Sveitsiä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsia, Suomea” ilmaisulla ”Ruotsia ja Suomea”.

XV LIITE XX. YMPÄRISTÖ

A. Alakohtainen mukautus

Poistetaan sanat ”ja Sveitsiä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsia, Suomea” ilmaisulla ”Ruotsia ja Suomea”.

B. III luku. Ilma

19. **388 L 0609:** Neuvoston direktiivi 88/609/ETY:

— mukautukset b ja c

poistetaan kohta ”Sveitsi.” määräyksineen.

C. V luku. Jäte

31. **384 L 0631:** Neuvoston direktiivi 84/631/ETY:

— mukautus b

poistetaan sanat ”ja CH (Sveitsi)”; korvataan lisäksi ilmaisu ”SE (Ruotsi), SF (Suomi)” ilmaisulla ”SE (Ruotsi) ja SF (Suomi)”.

XVI LIITE XXI. TILASTOT

A. Alakohtaiset mukautukset

— 1 kohta

Poistetaan sanat ”ja Sveitsiä”; korvataan lisäksi ilmaisu ”Ruotsia, Suomea” ilmaisulla ”Ruotsia ja Suomea”.

B. Teollisuustilastot

1. **364 L 0475:** Neuvoston direktiivi 64/475/ETY:

XIII ANNEX XVIII, HEALTH AND SAFETY AT WORK, LABOUR LAW AND EQUAL TREATMENT FOR MEN AND WOMEN

18. **376 L 0207:** Council Directive 76/207/EEC:

— adaptation

the words ’Switzerland and’ shall be deleted; and

the word ’them’ shall be replaced by ’it’.

24. **380 L 0987:** Council Directive 80/987/EEC:

— adaptation (b)

the entry ’F. SWITZERLAND’, including the provision, shall be deleted.

XIV ANNEX XIX, CONSUMER PROTECTION

Sectoral adaptations

The words ’and Switzerland’ shall be deleted.

XV ANNEX XX, ENVIRONMENT

A. Sectoral adaptation

The words ’and Switzerland’ shall be deleted.

B. Chapter III, Air

19. **388 L 0609:** Council Directive 88/609/EEC:

— adaptations (b) and (c)

the entry ’Switzerland:’, including the provision, shall be deleted.

C. Chapter V, Waste

31. **384 L 0631:** Council Directive 84/631/EEC:

— adaptation (b)

the words ’and CH for Switzerland’ shall be deleted.

XVI ANNEX XXI, STATISTICS

A. Sectoral adaptations

— paragraph 1

the words ’and Switzerland’ shall be deleted.

B. Industrial statistics

1. **364 L 0475:** Council Directive 64/475/EEC:

— mukautus b
poistetaan määräys;
— mukautus d ja e
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

2. 372 L 0211: Neuvoston direktiivi 72/211/ETY:

— mukautus c
poistetaan määräys.

3. 372 L 0221: Neuvoston direktiivi 72/221/ETY:

— mukautus b
poistetaan määräys;
— mukautus d
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

— mukautus e
poistetaan sanat "Sveitsi ja".

4. 378 L 0166: Neuvoston direktiivi 78/166/ETY:

— mukautus e
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

C. Liikennetilastot

5. 378 L 0546: Neuvoston direktiivi 78/546/ETY:

— mukautus a
poistetaan määräys;
— mukautus b
poistetaan sanat "Sveitsi ja" sekä "Schweiz/Suisse/Svizzera ja";

— mukautus c
poistetaan toisesta maiden ryhmästä sanat "Sveitsi ja"; sekä
lisätään kolmanteen maiden ryhmään sana "Sveitsi" ennen sanaa "Bulgaria";

— mukautus g
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi";

— mukautus h
poistetaan määräys.

6. 380 L 1119: Neuvoston direktiivi 80/1119/ETY:

— mukautus a
poistetaan sanat "Sveitsi ja Liechtenstein" sekä "Schweiz/Suisse/Svizzera ja Liechtenstein";

— mukautus b

— adaptation (b)
the provision shall be deleted;
— adaptations (d) and (e)
the words 'and Switzerland' shall be deleted.

2. 372 L 0211: Council Directive 72/211/EEC:

— adaptation (c)
the provision shall be deleted.

3. 372 L 0221: Council Directive 72/221/EEC:

— adaptation (b)
the provision shall be deleted.
— adaptation (d)
the words 'and Switzerland' shall be deleted;

— adaptation (e)
the words 'Switzerland and Liechtenstein are' shall be replaced by the words 'Liechtenstein is'.

4. 378 L 0166: Council Directive 78/166/EEC:

— adaptation (e)
the words 'and Switzerland' shall be deleted.

C. Transport statistics

5. 378 L 0546: Council Directive 78/546/EEC:

— adaptation (a)
the provision shall be deleted;
— adaptation (b)
the words 'Switzerland and' and 'Schweiz/Suisse/Svizzera and' shall be deleted;

— adaptation (c)
the words 'Switzerland and' shall be deleted in the second group of countries; and
'Switzerland' shall be inserted before 'Bulgaria' in the third group of countries;

— adaptation (g)
the words 'and Switzerland' shall be deleted;

— adaptation (h)
the provision shall be deleted.

6. 380 L 1119: Council Directive 80/1119/EEC:

— adaptation (a)
the words 'Switzerland and Liechtenstein' and 'Schweiz/Suisse/Svizzera and Liechtenstein' shall be deleted;

— adaptation (b)

korvataan otsikko "II. EFTA-valtiot" otsikolla "II. Euroopan talousalueeseen kuuluvat EFTA-valtiot";

poistetaan "18. Sveitsi ja Liechtenstein";

lisätään ilmaisu "18. Sveitsi" ensimmäiseksi otsikon "III. Muut Euroopan maat kuin ETA-maat" alle;

— mukautus d

korvataan sanat "EFTA-valtiot" sanoilla "Euroopan talousalueeseen kuuluvat EFTA-valtiot".

7. **380 L 1177:** Neuvoston asetus 80/1177/ETY:

— mukautus a

poistetaan kirjainlyhenteet "SBB/CFF/FFS" ja "BLS" sekä niiden täydelliset nimet;

— mukautus b

poistetaan "Sveitsi Schweiz/Suisse/Svizzera";

— mukautus c

poistetaan "17. Sveitsi" otsikon "II. EFTA-valtiot" alta ja lisätään se ensimmäiseksi otsikon "B. Muut kuin ETA-valtiot" alle;

korvataan otsikko "II. EFTA-valtiot" otsikolla "II. Euroopan talousalueeseen kuuluvat EFTA-valtiot".

D. *Ulkomaankaupan ja yhteisön sisäisen kaupan tilastot*

8. **375 R 1736:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1736/75:

— mukautuksessa b oleva 3 kohta

poistetaan seuraava

"Sveitsi ja Liechtenstein muodostavat yhdessä yhden yhtenäisen tilastoalueen.";

— mukautus h

poistetaan määräys.

9. **377 R 0546:** Komission asetus (ETY) N:o 546/77:

— mukautukset a ja b

poistetaan kohta "Sveitsi:" määräyksineen.

16. **388 R 0455:** Komission asetus (ETY) N:o 455/88

— mukautus

poistetaan sanat "Sveitsin osalta CHF 1 000".

E. *Väestö- ja sosiaalitytöt*

18. **376 R 0311:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 311/76:

— mukautus a

the heading 'II. EFTA States' shall be replaced by 'II. EFTA EEA States';

the words '18. Switzerland and Liechtenstein' shall be deleted;

'18. Switzerland' shall be inserted immediately below the heading 'III. Non-EEA European Countries';

— adaptation (d)

the words 'EFTA countries' shall be replaced by 'EFTA EEA countries'.

7. **380 L 1177:** Council Directive 80/1177/EEC:

— adaptation (a)

the abbreviations 'SBB/CFF/FFS' and 'BLS', including the full names, shall be deleted;

— adaptation (b)

the words 'Switzerland Schweiz/Suisse/Svizzera' shall be deleted;

— adaptation (c)

'17. Switzerland' shall be deleted under the heading 'II. EFTA States' and be inserted immediately below the heading 'B. Non-EEA countries';

the heading 'II. EFTA States' shall be replaced by 'II. EFTA EEA States';

D. *Foreign and Community internal trade statistics*

8. **375 R 1736:** Regulation (EEC) No 1736/75:

— adaptation (b), paragraph 3

the following shall be deleted

'Switzerland and Liechtenstein together form one single statistical territory.';

— adaptation (h)

the provision shall be deleted.

9. **377 R 0546:** Commission Regulation (EEC) No 546/77:

— adaptations (a) and (b)

the entry 'Switzerland:', including the provision, shall be deleted.

16. **388 R 0455:** Commission Regulation (EEC) No 455/88:

— adaptation

the words 'for Switzerland: SFrs 1 000' shall be deleted.

E. *Demographical and social statistics*

18. **376 R 0311:** Council Regulation (EEC) No 311/76:

— adaptation (a)

poistetaan sanat "ja Sveitsiä"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsia, Suomea" ilmaisulla "Ruotsia ja Suomea".

F. Kansantalouden tilinpito — GDP

19. **389 L 0130:** Neuvoston direktiivi 89/130/ETY, Euratom:

— mukautus b

poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

G. Nimikkeistöt

20. **390 R 3037:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 3037/90:

— mukautus

poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

H. Maataloustilastot

21. **372 L 0280:** Neuvoston direktiivi 72/280/ETY:

— mukautus b

poistetaan ilmaisu "Sveitsi: -";

— mukautukset c, e ja f

poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

22. **372 D 0356:** Komission päätös 72/356/ETY:

— mukautus a

poistetaan "Sveitsi: käsitellään yhtenä alueena";

— mukautus b

poistetaan sanat "ja Sveitsin"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsin, Suomen" ilmaisulla "Ruotsin ja Suomen".

23. **388 R 0571:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 571/88:

— mukautus e

kohta B.04, E ja J.17

poistetaan sanat "ja Sveitsille"; korvataan lisäksi kohdassa B.04 ilmaisu "Itävallalle, Suomelle" ilmaisulla "Itävallalle ja Suomelle" ja kohdassa E ilmaisu "Ruotsille, Suomelle" ilmaisulla "Ruotsille ja Suomelle";

— mukautus f

poistetaan määräys;

— mukautukset g ja h

poistetaan sanat "ja Sveitsiä"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsia, Suomea" ilmaisulla "Ruotsia ja Suomea".

24. **390 R 0837:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 837/90:

— mukautus b

poistetaan "Sveitsi -";

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

F. National accounts — GDP

19. **389 L 0130:** Council Directive 89/130/EEC/Euratom:

— adaptation (b)

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

G. Nomenclatures

20. **390 R 3037:** Council Regulation (EEC) No 3037/90:

— adaptation

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

H. Agricultural statistics

21. **372 L 0280:** Council Directive 72/280/EEC:

— adaptation (b)

'Switzerland: -' shall be deleted;

— adaptations (c), (e) and (f)

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

22. **372 D 0356:** Commission Decision 72/356/EEC:

— adaptation (a)

the words 'Switzerland: One region only' shall be deleted;

— adaptation (b)

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

23. **388 R 0571:** Council Regulation (EEC) No 571/88:

— adaptation (e)

entries B.04, E, J.17

the words 'and Switzerland' shall be deleted;

— adaptation (f)

the provision shall be deleted;

— adaptations (g) and (h)

the words 'and Switzerland' shall be deleted.

24. **390 R 0837:** Council Regulation (EEC) No 837/90:

— adaptation (b)

'Switzerland: -' shall be deleted;

— mukautus d
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

I. Kalataloustilastot

25. **391 R 1382:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 1382/91:

— mukautus a
korvataan otsikko "EFTA" otsikolla "ETA:an kuuluvat EFTA-valtiot";

J. Energiatilastot

26. **390 L 0377:** Neuvoston direktiivi 90/377/ETY:

— mukautus a
poistetaan sanat "ja Sveitsin"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsin, Suomen" ilmaisulla "Ruotsin ja Suomen";

— mukautus b
poistetaan sanat "ja Sveitsistä"; korvataan lisäksi ilmaisu "Ruotsista, Suomesta" ilmaisulla "Ruotsista ja Suomesta";

— mukautus d
poistetaan sanat "ja Sveitsi"; korvataan lisäksi ilmaisu ja "Ruotsi, Suomi" ilmaisulla "Ruotsi ja Suomi".

XVII LIITE XXII, YHTIÖOIKEUS

A. Siirtymäkaudet

Poistetaan sanat "Sveitsi ja".

B. 1. **368 L 0151:** Ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY:

— mukautus
poistetaan kohta "— Sveitsissä." määräykseen.

2. **377 L 0091:** Toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY:

— mukautus a
poistetaan kohta "— Sveitsissä." määräykseen.

3. **379 L 0855:** Kolmas neuvoston direktiivi 78/855/ETY:

— mukautus a
poistetaan kohta "— Sveitsi." määräykseen.

4. **378 L 0660:** Neljäs neuvoston direktiivi 78/660/ETY:

— mukautus a
poistetaan kohta "— Sveitsissä." määräykseen.

6. **383 L 0349:** Seitsemäs neuvoston direktiivi 83/349/ETY:

— mukautus

— adaptation (d)
the words 'and Switzerland' shall be deleted.

I. Fishery statistics

25. **391 R 1382:** Council Regulation (EEC) No 1382/91:

— adaptation (a)
the heading 'EFTA' shall be replaced by 'EFTA EEA States'.

J. Energy statistics

26. **390 L 0377:** Council Directive 90/377/EEC:

— adaptations (a), (b) and (d)
the words 'and Switzerland' shall be deleted.

XVII ANNEX XXII, COMPANY LAW

A. Transition Periods

The words 'Switzerland and' shall be deleted.

B. 1. **368 L 0151:** First Council Directive 68/151/EEC:

— adaptation
the entry '- In Switzerland:', including the provision, shall be deleted.

2. **377 L 0091:** Second Council Directive 77/91/EEC:

— adaptation (a)
the entry '- in Switzerland:', including the provision, shall be deleted.

3. **378 L 0855:** Third Council Directive 78/855/EEC:

— adaptation (a)
the entry '- Switzerland:', including the provision, shall be deleted.

4. **378 L 0660:** Fourth Council Directive 78/660/EEC:

— adaptation (a)
the entry '- in Switzerland:', including the provision, shall be deleted.

6. **383 L 0349:** Seventh Council Directive 83/349/EEC:

— adaptation

poistetaan kohta "s) Sveitsissä." määräykseen.

9. 389 L 0667: Kahdestoista neuvoston direktiivi 89/667/ETY:

— mukautus

poistetaan kohta "— Sveitsissä." määräykseen.

the entry '(s) in Switzerland.', including the provision, shall be deleted.

9. 389 L 0667: Twelfth Council Directive 89/667/EEC:

— adaptation

the entry '- in Switzerland.', including the provision, shall be deleted.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖÄ,

EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ,
jäljempänä 'yhteisö', ja

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,

HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,
jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'EY:n jäsenvaltiot',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat
ISLANNIN TASAVALTAA,
ITÄVALLAN TASAVALTAA,
LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTAA,
NORJAN KUNINGASKUNTAA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTAA,
SUOMEN TASAVALTAA,
jäljempänä 'EFTA-valtiot',

jotka ovat tänään seitsemäntenätoista päivänä maaliskuuta vuonna tuhat yhdeksänsataa-yhdeksänkymmentäkolme kokoontuneet Brys-

FINAL ACT

The plenipotentiaries of:

THE EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY,
THE EUROPEAN COAL AND STEEL COMMUNITY,
hereinafter referred to as "the Community",
and of:
THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE KINGDOM OF DENMARK,
THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,
THE HELLENIC REPUBLIC,
THE KINGDOM OF SPAIN,
THE FRENCH REPUBLIC,
IRELAND,
THE ITALIAN REPUBLIC,
THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,
THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,
THE PORTUGUESE REPUBLIC,
THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

Contracting Parties to the Treaty establishing the EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY and the Treaty establishing the EUROPEAN COAL AND STEEL COMMUNITY,

hereinafter referred to as "the EC Member States",

and

the plenipotentiaries of:
THE REPUBLIC OF AUSTRIA,
THE REPUBLIC OF FINLAND,
THE REPUBLIC OF ICELAND,
THE PRINCIPALITY OF LIECHTENSTEIN,
THE KINGDOM OF NORWAY,
THE KINGDOM OF SWEDEN,
hereinafter referred to as "the EFTA States",

meeting at Brussels, this seventeenth day of March in the year one thousand nine hundred and ninety-three for the signature of the Pro-

seliin allekirjoittamaan pöytäkirjan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta, ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

I. pöytäkirja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta;

II. luettelo, josta määrätään Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta tehdyn pöytäkirjan 20 artiklassa ja joka on mainitun pöytäkirjan liitteinä.

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat antaneet tähän päätösasiakirjaan liitetyn yhteisen julistuksen.

Lisäksi EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat tehneet tähän päätösasiakirjaan liitetyt, yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot, jotka ovat sitovia.

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tähän päätösasiakirjaan liitetyn Ranskan hallituksen julistuksen.

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon, että viittaukset Sveitsin seuraavissa Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitetussa päätösasiakirjassa luetelluissa, siihen liitetyissä yhteisissä julistuksissa, ovat rauenneet:

3. Yhteinen julistus alkuperäselvitykseen liittyvien asiakirjojen antamista ja laatimista koskevasta siirtymäkaudesta,

ja

8. Yhteinen julistus maanteiden tavaraliikenteestä.

EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat myös ottaneet huomioon, että seuraavat Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitettuun päätösasiakirjaan liitetyt yhteisesti hyväksytyt pöytäkirjamerkinnot ovat rauenneet:

— sopimuksen pöytäkirjan 16 sekä liitteen VI osalta,

— sopimuksen liitteen VII osalta (joka koskee Sveitsin insinööri-, arkkitehti- ja tekniikkorekisterisäätiöön (REG) kuuluvia insinöörejä).

Ne ovat yhtä mieltä siitä, että sanat "yhteisön ja Sveitsin sekä" poistetaan yhteisesti hyväksytystä pöytäkirjamerkinnot "sopimuksen pöytäkirjan 47 osalta".

Lopuksi EY:n jäsenvaltioiden ja yhteisön

toimielin Adjusting the Agreement on the European Economic Area, have adopted the following texts:

I. the Protocol Adjusting the Agreement on the European Economic Area ;

II. the Annex provided for in Article 20 of the Protocol Adjusting the Agreement on the European Economic Area, which is annexed to that Protocol.

The plenipotentiaries of the Community and of the EC Member States and the plenipotentiaries of the EFTA States have adopted the joint declaration annexed to this Final Act.

Further, the plenipotentiaries of the Community and of the EC Member States and the plenipotentiaries of the EFTA States have adopted the Agreed Minutes which are annexed to this Final Act and which have a binding character.

The plenipotentiaries of the Community and of the EC Member States and the plenipotentiaries of the EFTA States have taken note of the declaration of the Government of France annexed to this Final Act.

The plenipotentiaries of the Community and of the EC Member States and the plenipotentiaries of the EFTA States have taken note that the references to Switzerland contained in the following joint declarations listed in and annexed to the Final Act signed in Oporto on 2 May 1992 have lapsed :

3. Joint Declaration on a transitional period concerning the issuing of making out of documents relating to the proof of origin

and

8. Joint Declaration on transport of goods by road.

The plenipotentiaries of the Community and of the EC Member States and the plenipotentiaries of the EFTA States have taken note that the following agreements laid down in the Agreed Minutes of the negotiations annexed to the Final Act signed in Oporto on 2 May 1992, have lapsed:

— Ad Protocol 16 and Annex VI,

— Ad Annex VII (concerning engineers of the Foundation of the Swiss Register of Engineers).

They have agreed that in the Agreed Minute "Ad Protocol 47" the words 'the Community and Switzerland and' shall be deleted.

Finally, the plenipotentiaries of the Com-

täysivaltaiset edustajat sekä EFTA-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitetussa päätösluonnoksessa kirjassa lueteltujen, siihen liitettyjen julistusten osalta ottaneet huomioon, että:

1. seuraavat julistukset ovat rauenneet:
10. Sveitsin hallituksen julistus suojatoimenpiteistä;

11. Euroopan yhteisön julistus;

12. Sveitsin hallituksen julistus arkkitehtuurin alan jatkokutkintoon johtavan koulutuksen toteuttamisesta korkeammassa teknillisissä opistoissa;

16. Sveitsin hallituksen julistus suojalausekkeen käytöstä pääomanliikkeiden yhteydessä;

17. Euroopan yhteisöjen julistus;

34. Sveitsin hallituksen julistus fiskaalisista tulleista;

36. Sveitsin hallituksen julistus ETY:n ja Sveitsin valaliiton välisestä tavaroiden maantiejä rautatiekuljetuksia koskevasta sopimuksesta;

II. seuraavissa julistuksissa Sveitsin hallituksen julistus tai Euroopan yhteisöjen julistus, jossa viitataan Sveitsiin, ovat rauenneet:

2. Liechtensteinin ja Sveitsin hallitusten julistus alkoholimonopoleista;

13. Itävallan ja Sveitsin hallitusten julistus audiovisuaalisista palveluista;

14. Liechtensteinin ja Sveitsin hallitusten julistus virka-avusta;

15. Euroopan yhteisön julistus;

33. Euroopan yhteisön sekä Itävallan, Liechtensteinin, Ruotsin, Suomen ja Sveitsin hallitusten julistus valastuotteista;

35. Euroopan yhteisön julistus kahdenvälisistä sopimuksista.

munity and of the EC Member States and the plenipotentiaries of the EFTA States have taken note with regard to the declarations listed in and annexed to the Final Act signed in Oporto on 2 May 1992 that :

I. the following declarations have lapsed:

10. Declaration by the Government of Switzerland on safeguard measures;

11. Declaration by the European Community;

12. Declaration by the Government of Switzerland on the introduction of post-diploma studies in architecture at the higher technical colleges;

16. Declaration by the Government of Switzerland on the use of the safeguard clause in connection with capital movements;

17. Declaration by the European Community;

34. Declaration by the Government of Switzerland concerning customs duties of a fiscal nature;

36. Declaration by the Government of Switzerland on the Agreement between the EEC and the Swiss Confederation on the carriage of goods by road and rail;

II. in the following declarations the declaration made by the Government of Switzerland or the declaration made by the European Community with reference to Switzerland have lapsed:

2. Declaration by the Governments of Liechtenstein and Switzerland on alcohol monopolies;

13. Declaration by the Governments of Austria and Switzerland on audio-visual services;

14. Declaration by the Governments of Liechtenstein and Switzerland on administrative assistance;

15. Declaration by the European Community;

33. Declaration by the European Community and the Governments of Austria, Finland, Liechtenstein, Sweden and Switzerland on whale products;

35. Declaration by the European Community on bilateral agreements.

(Allekirjoitukset)

(Signatures)

YHTEINEN JULISTUS

1. Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet, antaen täyden arvon 6 päivänä joulukuuta 1992 järjestetyn Sveitsin kansanäänestyksen tulokselle, pahoittelevat sitä, ettei Euroopan talousaluetta voitu toteuttaa alunperin tarkoitettujen sopimuspuolten kesken, koska Sveitsi ei osallistu siihen.

2. Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että Sveitsin viranomaiset pitävät edelleen avoinna mahdollisuutta Sveitsin osallistumisesta vastaisuudessa Euroopan talousalueeseen. Ne suhtautuvat myönteisesti Sveitsin osallistumiseen Euroopan talousalueeseen ja ovat valmiit aloittamaan neuvottelut, jos Sveitsi tekee hakemuksen, josta määrätään ETA-sopimuksen 128 artiklassa, sellaisena kuin se on tarkistettuna ETA-sopimuksen tarkistamisesta tehdyllä pöytäkirjalla.

3. Sveitsin myöhemmän osallistumisen Euroopan talousalueeseen olisi perustuttava tuloksiin, joista määrätään alkuperäisessä ETA-sopimuksessa ja sen kanssa samanaikaisesti neuvotelluissa kahdenvälisissä sopimuksissa sekä näihin sopimuksiin mahdollisesti myöhemmin tehdyissä muutoksissa.

JOINT DECLARATION

1. Whilst fully respecting the outcome of the Swiss referendum of 6 December 1992, the Contracting Parties to the EEA Agreement regret that as a consequence of Swiss non-participation the EEA could not be realised among the Contracting Parties initially foreseen.

2. The Contracting Parties to the EEA Agreement have taken note that the Swiss authorities have kept open the option of future EEA participation. They will welcome Swiss participation in the EEA and will be ready to enter into negotiations if Switzerland submits an application according to Article 128 of the EEA Agreement as modified by the Protocol Adjusting the EEA Agreement.

3. Later participation of Switzerland in the EEA should be based on the results laid down in the original EEA Agreement and bilateral agreements negotiated at the same time as well as on possible subsequent changes in those agreements.

YHTEISESTI HYVÄKSYTYT PÖYTÄ- KIRJAMERKINNÄT

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä seuraavasta:

pöytäkirjan 15 artiklan osalta

niiden määräysten erityinen voimaantulopäivä, joihin 15 artiklassa viitataan, johtuu budjettiteknisistä vaikeuksista, eikä sillä rajoiteta kahdenvälistä tai monenvälistä yhteistyötä kyseisillä aloilla, eikä se liioin vaikuta ETA-sopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuun yhteistyöhön.

Niiden määräysten täsmällisen voimaantulon varmistamiseksi, joihin 15 artiklassa viitataan, EFTA-valtioiden asiantuntijat saavat väliaikaisesti 1 päivään tammikuuta 1994 asti osallistua niihin komiteoihin, jotka avustavat EY:n komissiota kyseisissä määräyksissä tarkoitetun yhteisön toiminnan hoitamisessa tai kehittämisessä.

Kukin EFTA-valtio vastaa tästä osallistumisesta johtuvista kustannuksistaan.

pöytäkirjan 20 artiklan osalta:

Liite IV (Energia)

8. **390 L 0547:** Neuvoston direktiivi 90/547/ETY ja

9. **391 L 0296:** Neuvoston direktiivi 91/296/ETY

ilmaisussa "EFTAn sisäisessä kaupassa" sanalla "EFTA" tarkoitetaan niitä EFTA-valtioita, joiden osalta ETA-sopimus on tullut voimaan;

Liite XIV (Kilpailu)

1. **389 R 4064:** Neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89

mukautuksissa a, b ja h olevassa ilmaisussa "EFTAn laajuinen", mukautuksissa b ja j olevassa ilmaisussa "EFTAn alueelta kertynyt liikevaihto" sekä mukautuksessa j olevassa ilmaisussa "EFTAn alueelta olevat" sanalla "EFTA" tarkoitetaan niitä EFTA-valtioita, joiden osalta ETA-sopimus on tullut voimaan.

AGREED MINUTES

The Contracting Parties agreed that:

Ad Article 15:

the specific date of the entry into force of the provisions referred to in Article 15 is due to budgetary technical difficulties and shall be without prejudice to any bilateral or multilateral cooperation in the fields concerned and shall further not affect any cooperation referred to in Article 85 of the EEA Agreement.

In order to ensure the orderly entry into force of the provisions referred to in Article 15, the experts of the EFTA States may, during the period up to 1 January 1994, participate provisionally in the committees which assist the EC Commission in the management or development of Community activities in the fields covered by those provisions.

Each EFTA State shall bear its own costs incurred by this participation.

Ad Article 20:

Annex IV (Energy)

8. **390 L 0547:** Council Directive 90/547/EEC and

9. **391 L 0296:** Council Directive 91/296/EEC

as regards the term "intra-EFTA trade", the word "EFTA" refers to those EFTA States for which the EEA Agreement has entered into force;

Annex XIV (Competition)

1. **389 R 4064:** Council Regulation (EEC) No 4064/89

as regards the terms "EFTA dimension" in adaptations (a), (b) and (h), "EFTA-wide turnover" in adaptations (b) and (j), and "EFTA residents" in adaptation (j), the word "EFTA" refers to those EFTA States for which the EEA Agreement has entered into force.

**RANSKAN HALLITUKSEN
JULISTUS**

Ranska ilmoittaa, että Euroopan talousalueesta tehtyä sopimusta ei sovelleta Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan talousyhteisöön assosioituihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

**DECLARATION
BY THE GOVERNMENT OF FRANCE**

France notes that the Agreement on the European Economic Area does not apply to overseas countries and territories associated to the European Economic Community pursuant to the provisions of the Treaty establishing the European Economic Community.

PÖYTÄKIRJA

**valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen
perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden
sopimuksen tarkistamisesta**

ISLANNIN TASAVALTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
LIECHTENSTEININ RUHTINASKUN-
TA,
NORJAN KUNINGASKUNTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA SEKÄ
SUOMEN TASAVALTA, jotka katsovat,
että

Euroopan talousalueesta tehty sopimus, jäl-
jempänä 'ETA-sopimus', allekirjoitettiin Por-
tossa 2 päivänä toukokuuta 1992,

valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen pe-
rustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus,
jäljempänä 'valvonta- ja tuomioistuinso-
pimus', allekirjoitettiin Portossa 2 päivänä toukokuuta
1992,

on käynyt selväksi, että yksi ETA-sopimuk-
sen allekirjoittaneista, Sveitsin valaliitto, ei voi
ratifioida ETA-sopimusta eikä valvonta- ja
tuomioistuinsovimusta ja että näitä sopimuksia
ei tämän vuoksi sovelleta Sveitsiin,

ETA-sopimuksen tarkistamisesta tehty pöy-
täkirja allekirjoitetaan samana päivänä kuin
tämä pöytäkirja,

on määrättävä valvonta- ja tuomioistuinso-
pimuksen uudesta voimaantulopäivästä,

tarvitaan erityismääräykset valvonta- ja tuo-
mioistuinsovimuksen voimaantulosta Liechten-
steinin ruhtinaskunnan osalta, ja

valvonta- ja tuomioistuinsovimukseen on
tarpeen tehdä joukko tarkistuksia, koska Sveit-
si ei ole ratifioinut sopimuksia,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä seuraavan
pöytäkirjan:

PROTOCOL

**adjusting the Agreement between the EFTA
States on the Establishment of a Surveillance
Authority and a Court of Justice**

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,
THE REPUBLIC OF FINLAND,
THE REPUBLIC OF ICELAND,
THE PRINCIPALITY OF LIECHTEN-
STEIN,
THE KINGDOM OF NORWAY AND
THE KINGDOM OF SWEDEN,

WHEREAS the Agreement on the European
Economic Area, hereinafter referred to as the
EEA Agreement, was signed in Oporto on 2
May 1992;

WHEREAS the Agreement between the
EFTA States on the Establishment of a Sur-
veillance Authority and a Court of Justice,
hereinafter referred to as the Surveillance and
Court Agreement, was signed in Oporto on 2
May 1992;

WHEREAS it has become clear that one of
the Signatories to the EEA Agreement, the
Swiss Confederation, is not in a position to
ratify the EEA Agreement or the Surveillance
and Court Agreement and that therefore those
Agreements will not apply to Switzerland;

WHEREAS a Protocol Adjusting the EEA
Agreement is signed on the same day as this
Protocol;

WHEREAS a new date for the entry into
force of the Surveillance and Court Agreement
has to be laid down;

WHEREAS special provisions are required
for the entry into force of the Surveillance and
Court Agreement as regards the Principality of
Liechtenstein;

WHEREAS a number of adjustments to the
Surveillance and Court Agreement are neces-
sary as a consequence of the non-ratification by
Switzerland;

HAVE DECIDED to conclude the following
Protocol:

1 artikla

1. Valvonta- ja tuomioistuinten sopimus, sellaisena kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkirjalla, tulee Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Suomen tasavallan välillä voimaan tämän pöytäkirjan voimaantulopäivänä.

2. Liechtensteinin ruhtinaskunnan osalta valvonta- ja tuomioistuinten sopimus, sellaisena kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkirjalla, tulee voimaan samana päivänä kuin ETA-sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan, jos tämän pöytäkirjan allekirjoittaneet ovat tehneet aiheellisen päätöksen valvonta- ja tuomioistuinten sopimuksen nojalla tehtyjen päätösten ja muiden sen nojalla toteutettujen toimenpiteiden soveltamisesta Liechtensteiniin.

2 artikla

1. Koska Sveitsin valaliitto ei ole ratifioinut valvonta- ja tuomioistuinten sopimusta eikä sen vuoksi ole mainitun sopimuksen sopimuspuoli, sopimuksen johdanto-osassa oleva viittaus SVEITSIN VALALIITTOON sopimuspuolena poistetaan.

2. Korvataan valvonta- ja tuomioistuinten sopimuksen 1 artiklan b alakohta seuraavasti:

”ilmaisulla ’EFTA-valtiot’ tarkoitetaan Islannin tasavaltaa, Itävallan tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa, Ruotsin kuningaskuntaa ja Suomen tasavaltaa sekä valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen tarkistamisesta tehdyn pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa määrättyin edellytyksin Liechtensteinin ruhtinaskuntaa”.

3. Valvonta- ja tuomioistuinten sopimusta tarkistetaan lisäksi tämän pöytäkirjan 3—8 artiklan mukaisesti.

3 artikla

Korvataan 7 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”EFTAn valvontaviranomaisessa on viisi jäsentä, jotka valitaan heidän yleisen pätevyytensä perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton.”

4 artikla

Korvataan 28 artikla seuraavasti:

”28 artikla

EFTAn tuomioistuimessa on viisi tuomaria.”

Article 1

1. The Surveillance and Court Agreement, as adjusted by this Protocol, shall enter into force on the date of entry into force of this Protocol, between the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden.

2. As regards the Principality of Liechtenstein, the Surveillance and Court Agreement, as adjusted by this Protocol, shall enter into force on the same day as the EEA Agreement enters into force for Liechtenstein and provided that the appropriate decision has been taken by the Signatories to this Protocol regarding the application to Liechtenstein of decisions and other measures taken under the Surveillance and Court Agreement.

Article 2

1. Since the Swiss Confederation following its non-ratification of the Surveillance and Court Agreement is not a Contracting Party thereto, the reference in the preamble to the Agreement to ”THE SWISS CONFEDERATION” as one of the Contracting Parties shall be deleted.

2. Article 1(b) of the Surveillance and Court Agreement shall be replaced by the following: ”the term ”EFTA States” means the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, The Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden and, under the conditions laid down in Article 1(2) of the Protocol Adjusting the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice, the Principality of Liechtenstein”.

3. The Surveillance and Court Agreement shall be adjusted further in accordance with Articles 3 to 8 of this Protocol.

Article 3

The first paragraph of Article 7 shall be replaced by the following:

”The EFTA Surveillance Authority shall consist of five members, who shall be chosen on the grounds of their general competence and whose independence is beyond doubt.”

Article 4

Article 28 shall be replaced by the following:

”Article 28

The EFTA Court shall consist of five judges.”

5 artikla

Kun valvonta- ja tuomioistuin sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan, EFTAn valvontaviranomaisen jäsenten ja EFTAn tuomioistuimen tuomareiden määrää lisätään.

6 artikla

Korvataan 29 artikla seuraavasti:

"29 artikla

EFTAn tuomioistuin kokoontuu täysistun-
nossa. Tuomioistuin voi tehdä päätöksiä päte-
västi vain, kun käsittelyyn osallistuu pariton
määrä tuomareita. Tuomioistuimen päätökset
ovat päteviä, jos kolme tuomaria on läsnä.
EFTA-valtioiden hallitukset voivat yhteisellä
sopimuksella tuomioistuimen pyynnöstä antaa
tuomioistuimen perustaa jaostoja."

7 artikla

Korvataan 30 artiklan toinen kohta seuraa-
vasti:

"Osa tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi.
Tämä koskee vuoroin kahta ja vuoroin kolmea
tuomaria. Arvalla ratkaistaan, ketkä kaksi tuo-
maria vaihtuvat ensimmäisten kolmen vuoden
kuluttua."

8 artikla

Korvataan 53 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. Tämä sopimus tulee voimaan valvonta-
viranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta
tehdyin EFTA-valtioiden sopimuksen tarkista-
misesta tehdyssä pöytäkirjassa määrättyinä päi-
vänä ja siinä määrättyin edellytyksin."

9 artikla

1. Tämä pöytäkirja laaditaan yhtenä kappa-
leena englannin, islannin, norjan, ruotsin, sak-
san ja suomen kielellä jokaisen tekstin ollessa
yhtä todistusvoimainen.

2. Sopimuspuolet ratifioivat tämän pöytäkir-
jan valtiosääntönsä asettamien vaatimusten
mukaisesti.

Se talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan,
joka toimittaa oikeiksi todistetut jäljennökset
muille sopimuspuolille.

Ratifiomiskirjat talletetaan Ruotsin halli-
tuksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille
sopimuspuolille.

3. Tämä pöytäkirja tulee voimaan 1 päivänä

Article 5

When the Surveillance and Court Agreement
enters into force for Liechtenstein, the number
of members of the EFTA Surveillance Author-
ity and the number of judges of the EFTA
Court shall be increased.

Article 6

Article 29 shall be replaced by the following:

"Article 29

The EFTA Court shall sit in plenary session.
Decisions of the Court shall be valid only when
an uneven number of its members is sitting in
the deliberations. Decisions of the Court shall
be valid if three members are sitting. At the
request of the Court, the Governments of the
EFTA States may, by common accord, allow it
to establish chambers."

Article 7

The second paragraph of Article 30 shall be
replaced by the following:

"Every three years there shall be a partial
replacement of the judges. Two and three
judges shall be replaced alternately. The two
judges to be replaced after the first three years
shall be determined by lot."

Article 8

Article 53(3) shall be replaced by the follow-
ing:

3. This Agreement shall enter into force on
the date and under the conditions provided for
in the Protocol Adjusting the Agreement be-
tween the EFTA States on the Establishment
of a Surveillance Authority and a Court of
Justice."

Article 9

1. This Protocol is drawn up in a single
original in the English, Finnish, German, Ice-
landic, Norwegian and Swedish languages,
each of these texts being equally authentic.

2. This Protocol shall be ratified by the
Contracting Parties in accordance with their
respective constitutional requirements.

It shall be deposited with the Government of
Sweden which shall transmit certified copies to
all the other Contracting Parties.

The instruments of ratification shall be de-
posited with the Government of Sweden which
shall notify all the other Contracting Parties.

3. This Protocol shall enter into force on 1

heinäkuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä ja jos kaikki tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimuspuolet ovat tallettaneet valvonta- ja tuomioistuinsovimuksen sekä tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivää. Mainitun päivän jälkeen tämä pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan, tai kun kaikki tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimuspuolet ovat tallettaneet kaikki valvonta- ja tuomioistuinsovimuksen sekä tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjat, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on myöhempi.

4. Liechtensteinin osalta tämä pöytäkirja tulee voimaan, tämän pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa määrätyn edellytyksin, samana päivänä kuin ETA-sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan, jos Liechtenstein on tallettanut valvonta- ja tuomioistuinsovimuksen sekä tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjansa.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

TEHTY Brysselissä, 17 päivänä maaliskuuta 1993.

(Allekirjoitukset)

July 1993, provided that the EEA Agreement enters into force on that date and provided that all the Contracting Parties referred to in Article 1(1) of this Protocol have deposited their instruments of ratification of the Surveillance and Court Agreement and of this Protocol before that date. After that date, this Protocol shall enter into force on the date the EEA Agreement enters into force or when all instruments of ratification of the Surveillance and Court Agreement and of this Protocol have been deposited by all the Contracting Parties referred to in Article 1(1) of this Protocol, whichever date is the later.

4. As regards Liechtenstein, this Protocol shall enter into force on the same date as the EEA Agreement enters into force for Liechtenstein, provided that Liechtenstein has deposited its instruments of ratification of the Surveillance and Court Agreement and of this protocol, and under the conditions laid down in Article 1(2) of this Protocol.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE at Brussels, this 17th day of March 1993.

(Signatures)

**YHTEISESTI HYVÄKSYTTY
PÖYTÄKIRJAMERKINTÄ**

Allekirjoittaneet ovat yhtä mieltä seuraavasta:

pöytäkirjan 4 osalta

ilmaisuissa "EFTAn laajuinen" ja "EFTAn yritykset" sanalla "EFTA" tarkoitetaan niitä EFTA-valtioita, joiden osalta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehty EFTA-valtioiden sopimus on tullut voimaan.

AGREED MINUTE

The Signatories agreed that:

Ad Protocol 4

as regards the terms "EFTA dimension" and "EFTA undertakings", the word "EFTA" refers to those EFTA States for which the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice has entered into force.

PÖYTÄKIRJA

EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn
sopimuksen tarkistamisesta

ISLANNIN TASAVALTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
LIECHTENSTEININ RUHTINASKUN-
TA,
NORJAN KUNINGASKUNTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA SEKÄ
SUOMEN TASAVALTA, jotka katsovat,
että

Euroopan talousalueesta tehty sopimus, jäl-
jempänä 'ETA-sopimus', allekirjoitettiin Por-
tossa 2 päivänä toukokuuta 1992,

EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehty
sopimus, jäljempänä 'pysyvää komiteaa koske-
va sopimus', allekirjoitettiin Portossa 2 päivänä
toukokuuta 1992,

on käynyt selväksi, että yksi ETA-sopimuk-
sen allekirjoittaneista, Sveitsin valaliitto, ei voi
ratifioida ETA-sopimusta eikä pysyvää komi-
teaa koskevaa sopimusta ja että näitä sopimuk-
sia ei tämän vuoksi sovelleta Sveitsiin,

ETA-sopimuksen tarkistamisesta tehty pöy-
täkirja allekirjoitetaan samana päivänä kuin
tämä pöytäkirja,

on määrättävä pysyvää komiteaa koskevan
sopimuksen uudesta voimaantulopäivästä,

tarvitaan erityismääräykset pysyvää komite-
aa koskevan sopimuksen voimaantulosta
Liechtensteinin ruhtinaskunnan osalta, ja

pysyvää komiteaa koskevaan sopimukseen
on tarpeen tehdä tarkistuksia, koska Sveitsi ei
ole ratifioinut sopimuksia,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä seuraavan
pöytäkirjan:

1 artikla

1. Pysyvää komiteaa koskeva sopimus, sel-
läisenä kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkir-

PROTOCOL

adjusting the Agreement on a Standing
Committee of the EFTA States

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,
THE REPUBLIC OF FINLAND,
THE REPUBLIC OF ICELAND,
THE PRINCIPALITY OF LIECHTEN-
STEIN,
THE KINGDOM OF NORWAY AND
THE KINGDOM OF SWEDEN,

WHEREAS the Agreement on the European
Economic Area, hereinafter referred to as the
EEA Agreement, was signed in Oporto on 2
May 1992,

WHEREAS the Agreement on a Standing
Committee of the EFTA States hereinafter
referred to as the Standing Committee Agree-
ment, was signed in Oporto on 2 May 1992;

WHEREAS it has become clear that one of
the Signatories to the EEA Agreement, the
Swiss Confederation, is not in a position to
ratify the EEA Agreement or the Standing
Committee Agreement and that therefore those
Agreements will not apply to Switzerland;

WHEREAS a Protocol Adjusting the EEA
Agreement is signed on the same day as this
Protocol;

WHEREAS a new date for the entry into
force of the Standing Committee Agreement
has to be laid down;

WHEREAS special provisions are required
for the entry into force of the Standing
Committee Agreement as regards the Principa-
lity of Liechtenstein;

WHEREAS adjustments to the Standing
Committee Agreement are necessary as a con-
sequence of the non-ratification by Switzer-
land;

HAVE DECIDED to conclude the following
Protocol:

Article 1

1. The Standing Committee Agreement, as
adjusted by this Protocol, shall enter into force

jalla, tulee Islannin tasavallan, Itävallan tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Ruotsin kuningaskunnan ja Suomen tasavallan välillä voimaan tämän pöytäkirjan voimaantulopäivänä.

2. Liechtensteinin ruhtinaskunnan osalta pysyvää komiteaa koskeva sopimus, sellaisena kuin se on tarkistettuna tällä pöytäkirjalla, tulee voimaan samana päivänä kuin ETA-sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan, jos tämän pöytäkirjan allekirjoittaneet ovat tehneet aiheellisen päätöksen pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen nojalla tehtyjen päätösten ja muiden sen nojalla toteutettujen toimenpiteiden soveltamisesta Liechtensteiniin.

2 artikla

1. Koska Sveitsin valaliitto ei ole ratifioinut pysyvää komiteaa koskevaa sopimusta eikä sen vuoksi ole mainitun sopimuksen sopimuspuoli, sopimuksen johdanto-osassa oleva viittaus SVEITSIN VALALIITTOON sopimuspuolena poistetaan.

2. Korvataan pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohta seuraavasti:

”ilmaisulla ’EFTA-valtiot’ tarkoitetaan Islannin tasavaltaa, Itävallan tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa, Ruotsin kuningaskuntaa ja Suomen tasavaltaa sekä EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta tehdyn pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa määrätyn edellytyksin Liechtensteinin ruhtinaskuntaa”.

3. Pysyvää komiteaa koskevaa sopimusta tarkistetaan lisäksi 3 artiklan mukaisesti.

3 artikla

Korvataan 14 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tämä sopimus tulee voimaan EFTA-valtioiden pysyvästä komiteasta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta tehdyssä pöytäkirjassa määrättynä päivänä ja siinä määrätyn edellytyksin.”

4 artikla

1. Tämä pöytäkirja laaditaan yhtenä kappaaleena englannin, islannin, norjan, ruotsin, saksan ja suomen kielellä jokaisen tekstin ollessa yhtä todistusvoimainen.

2. Sopimuspuolet ratifioivat tämän pöytäkirjan valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

on the date of entry into force of this Protocol, between the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden.

2. As regards the Principality of Liechtenstein, the Standing Committee Agreement, as adjusted by this Protocol, shall enter into force on the same day as the EEA Agreement enters into force for Liechtenstein and provided that the appropriate decision has been taken by the Signatories to this Protocol regarding the application to Liechtenstein of decisions and other measures taken under the Standing Committee Agreement.

Article 2

1. Since the Swiss Confederation following its non-ratification of the Standing Committee Agreement is not a Contracting Party thereto, the reference in the preamble to the Agreement to "THE SWISS CONFEDERATION" as one of the Contracting Parties shall be deleted.

2. Article 1(2)(b) of the Standing Committee Agreement shall be replaced by the following:

"the term "EFTA States" means the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, The Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden and, under the conditions laid down in Article 1(2) of the Protocol Adjusting the Agreement on a Standing Committee of the EFTA States, the Principality of Liechtenstein".

3. The Standing Committee Agreement shall be adjusted further in accordance with Articles 3.

Article 3

Article 14(3) shall be replaced by the following:

3. This Agreement shall enter into force on the date and under the conditions provided for in the Protocol Adjusting the Agreement on a Standing Committee of the EFTA States.

Article 4

1. This Protocol is drawn up in a single original in the English, Finnish, German, Icelandic, Norwegian and Swedish languages, each of these texts being equally authentic.

2. This Protocol shall be ratified by the Contracting Parties in accordance with their respective constitutional requirements.

Se talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka toimittaa oikeiksi todistetut jäljennökset muille sopimuspuolille.

Ratifioimiskirjat talletetaan Ruotsin hallituksen huostaan, joka ilmoittaa asiasta muille sopimuspuolille.

3. Tämä pöytäkirja tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993, jos ETA-sopimus tulee voimaan mainittuna päivänä ja jos kaikki tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimuspuolet ovat tallettaneet pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen sekä tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjansa ennen mainittua päivää. Mainitun päivän jälkeen tämä pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jona ETA-sopimus tulee voimaan, tai kun kaikki tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimuspuolet ovat tallettaneet kaikki pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen sekä tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjat, sen mukaan, kumpi näistä päivistä on myöhempi.

4. Liechtensteinin osalta tämä pöytäkirja tulee voimaan, tämän pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdassa määrätyin edellytyksin, samana päivänä kuin ETA-sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan, jos Liechtenstein on tallettanut pysyvää komiteaa koskevan sopimuksen sekä tämän pöytäkirjan ratifioimiskirjansa.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

TEHTY Brysselissä, 17 päivänä maaliskuuta 1993.

(Allekirjoitukset)

It shall be deposited with the Government of Sweden which shall transmit certified copies to all the other Contracting Parties.

The instruments of ratification shall be deposited with the Government of Sweden which shall notify all the other Contracting Parties.

3. This Protocol shall enter into force on 1 July 1993, provided that the EEA Agreement enters into force on that date and provided that all the Contracting Parties referred to in Article 1(1) of this Protocol have deposited their instruments of ratification of the Standing Committee Agreement and of this Protocol before that date. After that date, this Protocol shall enter into force on the date the EEA Agreement enters into force or when all instruments of ratification of the Standing Committee Agreement and of this Protocol have been deposited by all the Contracting Parties referred to in Article 1(1) of this Protocol, whichever date is the later.

4. As regards Liechtenstein, this Protocol shall enter into force on the same date as the EEA Agreement enters into force for Liechtenstein, provided that Liechtenstein has deposited its instruments of ratification of the Standing Committee Agreement and this Protocol, and under the conditions laid down in Article 1(2) of this Protocol.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE at Brussels, this 17th day of March 1993.

(Signatures)

**YHTEISESTI HYVÄKSYTTY
PÖYTÄKIRJAMERKINTÄ**

Allekirjoittaneet ovat yhtä mieltä seuraavasta:

1 artiklan 2 kohdan osalta

ennen kuin sopimus tulee Liechtensteinin osalta voimaan, Liechtenstein voi yleensä ja, jollei pysyvä komitea toisin päättä, osallistua pysyvän komitean työhön, kuitenkin ilman äänioikeutta.

AGREED MINUTE

The Signatories agreed that:

Ad Article 1(2)

before the Agreement enters into force for Liechtenstein, Liechtenstein may, as a rule and unless otherwise decided by the Standing Committee, participate in the work of the Standing Committee without, however, having the right to vote.

**Liechtensteinin ruhtinaskunnan hallituksen
julistus**

ETA-sopimuksen tullessa Liechtensteinin osalta voimaan Liechtensteinin ruhtinaskunnan hallitus hyvittää Islannin, Itävallan, Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksille määrät, jotka ne ovat ETA-sopimuksen nojalla suorittaneet kattaakseen Liechtensteinin osuuden rahoitusjärjestelmästä.

**Declaration by the Government of the
Principality of Liechtenstein**

The Government of the Principality of Liechtenstein will, upon the entry into force of the EEA Agreement for Liechtenstein, reimburse the Governments of Austria, Finland, Iceland, Norway and Sweden, respectively, the amounts disbursed by them under the EEA Agreement in order to cover the Liechtenstein share of the Financial Mechanism.

Yhteisymmärryspöytäkirja

Islannin, Itävallan, Norjan, Ruotsin ja Suomen hallitukset ovat yhtä mieltä siitä, että jos Sveitsin valaliitto liittyy ETA-sopimukseen, ne lisämäärät, jotka ne ovat ETA-sopimuksen tarkistamisesta tehdyn pöytäkirjan nojalla suorittaneet sen perusteella, että Sveitsi ei ole ratifioinut ETA-sopimusta, tullaan hyvittämään. Siitä päivästä, jona Sveitsin valaliitto liittyy ETA-sopimukseen, muiden EFTA-valtioiden rahoitusosuudet lasketaan niin kuin siitä alun perin määrätään ETA-sopimuksessa, sellaisena kuin se on allekirjoitettuna Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992.

Record of understanding

In case of an accession of the Swiss Confederation to the EEA Agreement, the Governments of Austria, Finland, Iceland, Liechtenstein, Norway and Sweden agree that the additional amounts disbursed by them under the Protocol Adjusting the EEA Agreement due to the Swiss nonratification of the EEA Agreement be reimbursed. From the date when the Swiss Confederation accedes to the EEA Agreement the contributions of the other EFTA States shall be calculated as originally laid down in the EEA Agreement as signed in Oporto on 2 May 1992.